

**РАД ГЛАВНОГ ОДБОРА ЦРВЕНОГ КРСТА
СРБА, ХРВАТА и СЛОВЕНАЦА У 1926. Г.**

— ИЗВЕШТАЈ XXXIX РЕДОВНОЈ ГОДИШЊОЈ СКУПШТИНИ
САЗВАТОЈ ЗА 30. АПРИЛ И 1. МАЈ 1927. ГОД. У БЕОГРАДУ

Главни Одбор радостан је што може прошлогодишњи рад Друштва означити као изузетно напоран у области мирнодопских његових задатака, а који му велике природне и друге недаће наметнуше у многим крајевима наше лепе домовине. За чланове Друштва, и за скупштину, и за све читаоце *Гласника*, у неколико крупних потеза приказујемо сва деловања Главног Одбора, будући да немамо још потпуне извештаје и податке од свих месних и обласних Одбора, да бисмо употпунили слику целокупног рада Друштва у земљи. На крају извештаја, цифре у милионима јасно говоре колико се је труда, љубави, воље и пожртвовања сливало у заједничкоме потхвату да се дело Црвеног Крста покаже у свој својој узвишености. Оне нас још и обвезују да за сав успех непрекидног и одушевљеног рада одамо не само признање него и топлу хвалу свима одборима, сарадницима, нашој штампи и пријатељима Црвеног Крста. Наша захвалност и дивљење за све време деловања њиховог са задовољством су изражавани, па је за Главни Одбор једно уживање тим веће да на скором завршетку тога заједничког рада свесрдно захвали свима посленицима Црвеног Крста.

Шта нам је прошла годишња скупштина ставила у дужност? Како је прошла година била јубиларна година Друштва Црвеног Крста и како је Друштво имало прославити свечано своју *педесетогодишњицу*, читава радња његова била је упућена од самога почетка на извођење те прославе. Главни Одбор, као што ће доцније о томе бити речи, започео је са свечаном седницом 6. фебруара, а главна скупштина донела је о томе и своје одлуке. Од главних одлука помињемо:

- 1) Изабран је г. д-р М. Борисављевић, бивши председник Друштва Ц. К., за његовог почасног члана.
- 2) Примљени су извештаји Главног и Надзорног Одбора и дате су им разрешнице, после дуже дискусије која се није много дотицала самих извештаја.
- 3) За овераче записника изабрани су: гђа Јелица Јевђенијевић и г. г. д-р М. Борисављевић и Милан Павловић, инжињер, који су то и учинили.
- 4) Усвајање буџета за 1926. г.
- 5) Извођење прославе 50-годишњице у већем обиму.
- 6) Извођење дана Друштва општега значаја на дан 6. јуна.

7) Прикупљање прилога у народу, приликом педесетогодишњице, за набавку два санитарска авиона, које ће Црвени Крст дати на дар Министарству Војске и Морнарице.

8) Издавање маркица Црвеног Крста о педесетогодишњици.

9) У Главни Одбор, сем г. Драгомира Антуле, изабрано је поново, коцком предложено за иступање, ових седам чланова: г. г. др. Тугомир Алауповић, др. Хранислав Јоксимовић, др. Августин Чичић, г-ђа Лепосава Петковић, Васа Лазаревић, прота Стева Димитријевић, Рафаило Финц. На место г. Драг. Антуле изабрана је за осмог члана Главног Одбора, са седиштем у Београду, г-ђа Јелица Јевђенијевић.

10) У Надзорни Одбор изабрана су три лица: поново г. г. Воја Копривник и Ст. Аранђеловић и нов члан г. Драг. Обрадовић из Скопља.

Дакле, годишња скупштина ставила нам је у дужност да што свечаније прославимо педесетогодишњицу Друштва и да том приликом прикупимо у народу прилоге за набавку два санитарска авиона.

Но обе радње остадоше неизвршене. Оне су дошле као изванредне у пословању Друштва и већ самим тим изискивале су много више труда и добру организацију да би биле успешно изведене. А у току припрема, наступиле су поплаве, које нам све старање и пажњу свратише на пострадале у многим крајевима. Настадоше од једном тако силне потребе за првом помоћи да је прорачунска сума, за ту сврху предвиђена, у 100.000 динара била веома незнатна. И да Црвени Крст није имао своје готовине, да у првом тренутку стави на расположење 300.000 динара, морали би пострадали дуго чекати на прву нашу помоћ, док се до средстава дође позивом на народ. У исто време ова нам је година *пружила драгоцену искуство и поуку* како и колико Црвени Крст мора бити приправан за указивање хитне помоћи пре него што се организује прикупљање прилога. И сума унета у прошли прорачун од 50.000 динара за повећавање суме од 66.000 дин., која нам служи као *Фонд за елементарне несреће*, јесте толико малена да се озбиљно морамо побринути да нам тај фонд стварно ојача толико, да се у првом тренутку може притећи у помоћ невољнима. Заиста, тај фонд од 116.000 динара, колико износи на крају 1926. г., морамо стално повећавати.

Кад смо ометени једним оваким деловањем и практичним радом, онда не треба пожалити неизвршење оних двеју скупштинских одлука. Сви смо се били предали једном тако благотворном послу, и сада, при његовом скором завршетку, можемо се радовати што смо једну не само високо човечну већ и народну дужност испунили. После тога нашег рада Црвени Крст је изишао увећан и ојачан, везе су се учвр-

стиле, воља за несебичан рад порасла је, наши су се сарадници и пријатељи умножили: идеја и програм Црвеног Крста све више узимају маха у остваривању.

И због тога је Главни Одбор поносан пожртвовањем својих одбора, чланова и пријатеља, као и ревношћу наше штампе, који целој земљи дадоше пример одлучног и дисциплинованог извођења задатка који нас је допао, те свратише пажњу целокупног народа Краљевине на установу Црвеног Крста и њен рад у време мира. Они показаше шта се све може постићи добровољним и пожртвованим трудом, а то је највећа и најјача залога за напредак Црвеног Крста у будућности. Цео народ под окриљем и руководством Црвеног Крста ставише они у службу општега добра, без обзира на разлике вере, сталежа, политичку подвојеност и племенска схватања. Установа је добила обележје национално у пуном смислу, јер је захватила све радове и све крајеве наше Домовине. Настало је такмичење у спровођењу организација, у чињењу добровољних услуга Црвеном Крсту, у бризи и старању да се ублаже патње пострадалих. Зар се не би могао пример Црвеног Крста пренети и на све друге области јавног рада у нашој Домовини?

Које поуке још можемо извући из досадашњег рада изведеног у корист жртава поплаве и других непогода?

Пре свега, Црвени Крст стекао је *ошће поверење* да у оваким мирнодопским несрећама може ставити у покрет цео народ. Ту живу силу, људе, народ, Црвени Крст има за собом у тешким данима. Још му недостаје у довољној мери она друга сила, материјал, те да може бити спреман на сваку случајност у рату и миру. А ту другу силу није толико тешко задобити, кад се има поверење целога народа и његова добра воља и готовост за одазивање, кад год Црвени Крст то зажели.

Друга поука јесте ова: Црвени Крст, поред ширења својих организација, треба још њих и да њих све више привикава *на предузимљивост и саморадњу*, да својим члановима и пријатељима даје посла у вршењу дужности према Црвеном Крсту, било месног, обласног или општега значаја. Добро организован одбор, чији су не само чланови управног и надзорног одбора добровољни и радни већ и сви остали чланови-сатрудници, увек је успевао заталасати све грађанство свога места за одређен задатак Црвеног Крста. Од добре организације, од поделе послова међу чланове и пријатеље установе, зависи њен бржи напредак. Саморадњом, проучавањем невоља својих места и околине и старањем у духу Црвеног Крста да буду увек од користи своје крају и домовини, одбори јесу и све ће више бити носиоци установе милосрђа, ублажавања бола и патње ближњему, добрих дела. А у томе послу помоћ народа неће изостати.

И још једно искуство да нарочито нагласимо, а то је што јача сарадња између Црвеног Крста и свих државних и приватних установа и шела. Јер Црвени Крст чини саставни део целокупног народног живота Краљевине, и да би све више успевао, он не може бити постранце од тога живота и друштвених покрета и питања, који постоје или који се неодољиво намећу. Црвени Крст, да обезбеди успех свога дела, мора се у неку руку повезати са њему сличним друштвима и установама, помагати и тражити суделовање у раду одбора и свих самоуправних тела, државних органа и што шире јавности (штампе). За досадањи напредак, а нарочито за прошлогодишњу јединствену и снажну акцију за поплављене, у првome реду баш има се захвалити тим блиским и срдачним везама Црвеног Крста са јавношћу и са државним и приватним органима и друштвима, том узајамном помагању на заједничком послу за културнији и бољи живот земље.

Водећи рачуна о тим искуствима, Главни Одбор је, у току целе прошле године, многобројним окружницама, писмима и плакатима позивао све своје одборе да слично раде, а молио је непрекидно и сва приватна добротворна, просветна, спортска, сталешка и привредна друштва и установе да помогну одборе Црвеног Крста својим личним и материјалним услугама. Исто тако, није пропуштао ниједну прилику а да не позове на добровољну сарадњу државне и самоуправне органе. И са задовољством можемо рећи да је Црвени Крст, од свих помаган, придобио опште симпатије целога народа. Наши одбори, чланови, сарадници и пријатељи помогоше нас одушевљено, па је Црвени Крст испунио задатак, који му под заштитом Њихових Величанстава Краља и Краљице поверише Краљевска Влада и Народна Скупштина.

I

Главни и Надзорни Одбор Друштва у 1926. г. — Одсеци и функције чланова. — Народни одбор Ц. К. — Сарадња са Министарствима. — Савез добротворних друштава.

Састав Главног и Надзорног Одбора Друштва, као и састав одсека, нису знатно измењени самим тим што су поново изабрани чланови који су коцком били предложени 38. главној годишњој скупштини за иступ, сем ђенерала г. Драг. Антуле, на чије место прошла главна скупштина изабра г-ђу Јелицу Јевђенијевић.

Нови одсеци у току прошле године нису створени, иако се за време великог рада у корист пострадалих од елементарних несрећа осетила потреба за образовањем још два одсека: за помоћ у случају несрећа и организационо-пропагандистички одсек. Председници одсека за сва знатнија питања, за која беше потребно имати стручно мишљење, увек су на време мољени за мишљење, а често су у извесним случајевима питана и по два одсека. Мишљења одсека, или само

њихових председника, кад одсек није могао хитно одржати седницу, узимана су у обзир на седницама Извршног Одбора. Овај по правилима састављен је од чланова који су имали веће почасне функције у Главном Одбору, али су, ради бољег обавештавања и бржег рада без одлагања седница, позивани на седнице Извршног Одбора и сви остали чланови Гл. Одбора који живе у Београду, те је тако Извршни Одбор био у ствари проширен Извршни Одбор. На његове седнице позивани су често и чланови Главног Одбора из унутрашњости, то јест председници обласних одбора заинтересованих питањима на дневном реду, те се може рећи да су додир и стално споразумевање у раду Главног Одбора у прошлој години и после главне скупштине били непрекидни.

Састав Главног и Надзорног Одбора Друштва, функције чланова у одсецима били су овакви:

1. — Главни Одбор Друштва Црвеног Крста Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Састав по одржаној 38. главној годишњој скупштини на дан 25.-IV-1926. г.

I — Председник Друштва д-р Марко Т. Леко, проф. Велике Школе у пензији.

II — 24 члана из Београда:

1. Алауповић Тугомир, државни саветник, II потпредседник Друштва и представник у Гл. Одбору Подмлатка Црвеног Крста.

2. Грујичић Маринко, трговац, директор друштвених финансија; члан Амортизационог Одбора; члан Економ.-Финансиског Одсека; члан Одбора за набавку намештаја и Одбора за публикације;

3. Димитријевић Стева, прота-професор Теолошког Факултета, члан Санитетског Одсека; члан Одбора за Паланачки Кисељак и преставник у Главном Одбору Подмлатка.

4. Ђокић М. Михаило, књижевник, директор друштвених имања; члан Економ.-Финансиског Одсека.

5. Ђурђевић Чед. Д-р, санитетски ђенерал, председник Међународног Одсека.

6. Жујовић Јеврем, д-р, лекар, I потпредседник Друштва;

7. Јанковић Душан, апотекар, директор слагалишта, члан Санитетског Одсека и члан Одбора за набавку намештаја.

8. Јевђенијевић Јелица, члан Нудиљског Одсека.

9. Јовановић Светолик, начелник Министарства Правде у пензији, председник Одбора за Паланачки Кисељак и члан Амортизационог Одбора.

10. Јоксимовић Хранислав д-р, шеф санитета Београд. Општине, председник Нудиљског Одсека; уредник „Гласника“; члан Одбора за подизање Дома; члан Одбора за набавку намештаја и Одбора за публикације.

11. Лазаревић Васа, нач. Одељења за Јавну Безбедност у пензији, члан Одбора за Паланачки Кисељак и представник у Одбору Школе за Нудиље.

12. Максимовић Божа, министар Унутрашњих Дела, члан Главног Одбора Друштва.

13. Миловановић Милан, ђенерал, члан Међународног Одсека и Одбора за Паланачки Кисељак.

14. Петковић Лепосава, професор, председница Подмлатка и члан Одбора за публикације.

15. Пилц Рудолф, директор Југословенске Банке, члан Главног Одбора Друштва.

16. Радојловић Драгољуб, апелациони судија, члан Амортизационог Одбора и Одбора за Паланачки Кисељак.

17. Ребац Хасан, начелник Министарства Вера, директор музеја ; члан Међународног Одсека и члан Одбора за публикације.

18. Рувидић Жарко д-р, санитарски ђенерал, председник Санитетског Одсека; представник у Одбору Школе за Нудиље; члан Одбора за публикације.

19. Сагадин Стеван д-р, државни саветник, председник Амортизационог Одбора; члан Међународног Одсека и представник у Одбору Школе за Нудиље.

20. Смиљанић Миливоје, архитекта, председник Одбора за подизање Дома; члан Економско-Финансиског Одсека и члан Санитетског Одсека.

21. Спасићка Настасија, председница Женског Одбора и члан Нудиљског Одсека.

22. Станојевић Михаило, школски надзорник у пензији, преставник у Главном Одбору Подмлатка и члан Одбора за публикације.

23. Фринц Рафаило, адвокат, председник Економско-Финансиског Одсека; члан Амортизационог Одбора и члан Одбора за подизање Дома.

24. Чичић Августин д-р, референт Министарства Вера, директор библиотеке.

III — 14 председника обласних одбора — као чланови из унутрашњости:

1. Београд, Станоје Ристић, пуковник.

2. Битољ, Њ. П. Епископ Јосиф.

3. Загреб, Д-р Драгутин Тончић, бански саветник.

4. Љубљана, Д-р Виљем Крејчи, адвокат.

5. Мостар, Шпиро И. Докић, председник Православне Црквене Општине.

6. Ниш, Пера Аранђеловић, апотекар.

7. Нови Сад, Дора Дунђерска, дворска госпођа.

8. Осјек, Д-р Алфонз Мужа, лекар.

9. Приштина, Аритон Поповић, прота.

10. Сарајево, Д-р Александар Бабић, лекар.

11. Скопље, Њ. П. Епископ Варнава.

12. Сплит, Д-р Марин Ивић, поглавар.
13. Ужице, Стева Бојовић, прота.
14. Цетиње, Њ. П. Митрополит Гаврило Дожић.

2. — Надзорни Одбор Главног Одбора Друштва.

I — Председник г. Јосиф Ковачевић, директор Реалке у пензији.

II — 6 чланова из Београда:

1. Антонијевић Бсагоје, трговац.
2. Давичо Јаков, чиновник Управе Фондова, секретар Надзорног Одбора.

3. Јанковић Воја Ст., дворски столар.

4. Ковачевић Бошко, члан Гл. Контроле у пензији.

5. Копривник Војко.

6. Рашић Ђорђе.

III — 4 члана из унутрашњости (делегирани од обласних одбора):

1. Осијек, Рудолф Мађер, секретар Обласног Одбора Црвеног Крста.

2. Нови Сад, д-р Јован Ненадовић, потпредседник Обл. Одбора Црвеног Крста.

3. Ниш, Стојан Аранђеловић, члан Обласног Одбора Црвеног Крста.

4. Скопље, Драг. Обрадовић, потпредседник Обласног Одбора Црвеног Крста.

3. — Седнице. — Главни Одбор у прошлој години одржао је три седнице: 6. фебруара, 24. и 25. априла. На првој седници упознао се са новим правилима Друштва и: 1) Одлучио да се једним расписом упозоре сви одбори на рад по тим правилима; да се окружни одбори укину и да се облик организације, програм и финансирање свих органа Друштва преуреде према прописима нових правила. 2) Упознао се са радом у 1925. г. и ставио секретаријату у дужност да припреми извештај за годишњу скупштину. 3) Кооптирао је за члана Главног Одбора г. Васу Лизаревића, начелника Мин. Унутр. Дела у пензији, на место пок. Вл. Лацковића, (о чему је прошлогодишња скупштина обавештена. 4) Решио је да се друштвени летњи дан изведе у недељу 6. јуна, пошто је 8. јуни радни дан. За тај дан да се изда леп плакат, који илуструје симболичну слику Црвеног Крста, расписом позвати све одборе Друштва да дан изведу, а једним апелом обратити се а на јавност. Радом руководи Извршни Одбор, а месни одбори према месним приликама утврђују начин прикупљања прилога. 5) Ставио је у дужност Извршном Одбору да у смислу поднетих мишљења обласних одбора изведе разграничење области Друштва у Краљевини, 6) Да се за потребе слагалишта Друштва врше набавке материјала из

редовних прихода уколико то ови допуштају, иначе из друштвеног капитала.

Другу седницу Главни Одбор посветио је: 1) Поправци разграничења области. 2) Упознавању са годишњим извештајем. 3) Одобрењу става Извршног Одбора у питању односа Међународног Комитета Ц. К. и Лиге Друштава Црвеног Крста, а који иде за тим да се несугласице њихове организационог и програмског обележја реше помирљиво и споразумно у корист обеју међународних установа Црвеног Крста. 4) Изради буџета за 1926. г. 5) Стављању у дужност Извршном Одбору да појача рад на јачању оргарицазије одбора и нарочито да поради да одбори уписују што више редовних чланова, јер број од 15.000 ових је за Краљевину и за велике потребе Друштва незнатан. 6) Овлашћењу И. О. да изда упуте обласним одборима да преко зиме и до марта 1927. г. организују курсеве за самарићанску службу. 7) Да И. О. уједначи рад обласних одбора, те да у јесен о прослави педесетогодишњице учествују у моралном и материјалном погледу тако да се у целоме народу осети да је наш Црвени Крст испунио успешно пола века својом делатношћу и да се спрема за још веће и обилније задатке. 8) Расправљању предлога загребачког Обласног Одбора (да се у питању обрачунавања чланарине и свих прихода са централом ослободи за пет година) и одбио га је као противог прописима правила.

На трећој седници 25. априла Главни Одбор се конституисао, одмах по одржању 38. главне годишње скупштине.

Извршни Одбор (проширен) одржао је 39 седница. Поред текућих послова Друштва, на седницама је до јула месеца највећа пажња поклоњена великој прослави педесетогодишњице Друштва, која се имала извести с јесени прошле године, а од јула па све до краја године искључиво је обраћана пажња питању организације, прикупљања и поделе помоћи пострадалима од поплаве и других непогода. У сваком важнијем питању одлука је донета на основу мишљења заинтересованих одсека, односно њихових председника. Седнице су држане поглавито петком по подне, почињући свој рад од 5 или 6, а завршујући га у 8, а ређе и у 9 часова.

4. — Народни Одбор Црвеног Крста. — Прошлогодишња тешка несрећа, која се свалила на нашу земљу због великих киша и провала облака, учинила је да се створи Народни Одбор Ц. К. На узбудљиве вести штампе, Црвени Крст, и ако је одмах прискочио у помоћ жртвама поплава и других непогода, увидео је да обим несреће изискује план и јединство како у прикупљању тако и у подели помоћи. У разговорима председника нашег Црвеног Крста са г. председником Краљевске Владе, г. Николом Узуновићем, и председником Народне Скупштине, г. Марком Трифковићем, дошло се до сагласности да цео рад предузме Црвени Крст уз потпору државних и

самоуправних органа и уза сарадњу свих народних добротворних друштава и установа. Због тога је Црвени Крст сазвао и у дворници Народне Скупштине одржао на дан 15. јула општу конференцију, на којој су поред представника владе и личног присуствовања председника Нар. Скупштине, г. Марка Трифковића, учествовали многобројни сарадници и представници свих просветно-културних и економских друштава и организација.

На тој конференцији председник Ц. К. указао је на важност и значај установе Ц. К. у мирнодопском раду за време оваквих несрећа, па је, оцртавши обим саме несреће од поплава, позвао на уједињење свих добротворних друштава ради борбе против зала ове немани у време мира. Затим су саслушани најновији подаци о несрећи, а које поднесе представници владе, г. Жика Лазић, начелник Министарства Ун. Дела, и г. Др. Ђурић, начелник Министарства Пољопривреде и Вода, па је једнодушно прихваћен предлог председника Ц. К. да се образује Народни Одбор Ц. К. Резолуција о томе гласи:

Збор представника добротворних, просветних, привредних и професионалних удружења и делегата заинтересованих ресора Краљ. Владе и Председника Нар. Скупштине, одржан 15-ог јула 1926. г. у дворници Народне Скупштине, пошто је саслушао говоре и извештаје о размерама поплаве и многобројних провала облака у земљи, као и предлоге за акцију у корист пострадалих, једногласно усваја ову

РЕЗОЛУЦИЈУ:

1.) Цела акција за прикупљање и поделу помоћи пострадалима од поплаве и провале облака се ставља под вођство Црвеног Крста Срба, Хрвата и Словенаца.

2.) Установљава се *Народни Одбор Црвеног Крста* за помоћ поплавленима и оштећенима од провале облака, под председништвом г. Др. Марка Т. Лека, председника Црвеног Крста С. Х. С., а у који улазе делегати председника Владе, Нар. Скупштине, свих добротворних, просветних, привредних и професионалних удружења и корпорација Краљевине С. Х. С., које одреде њихови надлежни властодавци.

3.) Умољавају се Њихова Величанства Краљ Александар I и Краљица Марија да Народни Одбор Црвеног Крста благоволе узети под Своју Високу Заштиту и Старање.

4.) Као извршни орган Народног Одбора Црвеног Крста одређује се Главни Одбор Друштва Црвеног Крста, коме се придодају од Краљевске Владе и Председника Народне Скупштине делегирани представници.

5.) На овом збору изабрани Народни Одбор Црвеног Крста одржаће одмах своју I седницу ради конституисања, доношења својих *Правила* (задатка), редиговања свога апела на народ и осталих хитних радова, садржаних у овој резолуцији.

По завршеној конференцији, представници - чланови Народног Одбора изабрали су за секретара Народног Одбора, г. Хасана Ребца, начелника Министарства Вера и члана Главног Одбора Ц. К. Затим је једногласно усвојен овај

Задатак Народног Одбора Црвенога Крста.

Предлог Главног Одбора Друштва Црвеног Крста СХС., усвојен на Збору представника: добротворних, просветно-културних, националних и професионалних удружења и делегата: Краљевске Владе и Председништва Народне Скупштине, који је одржан 15. јула 1926. г., у дворани Народне Скупштине.

I

Услед катастрофалних поплава најплоднијих крајева наше земље, услед огромне штете коју су нанеле и сваким даном наносе провале облака, наш Црвени Крст сматра као хитну потребу да позове на сарадњу око помоћи поплавленим и оштећеним грађанима сва наша добротворна, просветна, привредна и остала удружења, те да на основи датога мандата Краљевске Владе, Народне Скупштине и резолуције добротворних националних удружења под вођством Црвеног Крста образује:

Народни Одбор Црвенога Крста за помоћ пострадалима од поплаве, провале облака и других непогода.

II

Седиште је Народног Одбора Црвеног Крста у Београду.

III

Задатак Народног Одбора је:

А. — Да позове на сарадњу са Црвеним Крстом широм целе земље сва удружења добротворног, просветног, привредног и професионалног карактера, како би се том сарадњом прикупило што више средстава у новцу и материјалу и како би се што боље организовала подела и указивање помоћи поплавленим и оштећенима;

Б. — Да упути апел на цео народ, како би се на заједнички рад око скупљања средстава и пружања организоване помоћи привукао цео народ и сви појединци;

В. — Да овласти Црвени Крст за образовање проширених месних и обласних одбора Црвеног Крста по свима општинама у земљи, у којима постоје огранци добротворних, просветних, привредних и професионалних удружења и корпорација, а са задатком прикупљања средстава за помоћ поплавленима и оштећенима, те да и са своје стране препоручи локалним самоуправним и државним властима да потпомогну хитно извођење овога и целог задатка;

Г. — Да одреди да се: а) цео прикупљени новац одмах шаље Главном Одбору Црвеног Крста у Београду и б) сва прикупљена средства у материјалу имају се неодложно а према прописима Црвеног Крста достављати надлежним проширеним обласним одборима Црвеног Крста у Београду, Н. Саду, Осјеку, Загребу, Љубљани, Сплиту, Сарајеву, Мостару, Цетињу, Нишу, Ужицу, Приштини, Скопљу и Битољу и друге где се потреба укаже;

Д. — Да одреди да се сви нови, такви проширени месни одбори одмах по своме образовању имају пријавити надлежним обласним и Главном Одбору Црвеног Крста у Београду.

IV

У Народни Одбор Црвеног Крста улазе: представници свих добротворних, просветних, привредних, професионалних и националних удружења; делегати Краљевске Владе, Председника Народне Скупштине и Народне Скупштине.

V

Извршни Одбор Народног Одбора Црвеног Крста је Главни Одбор Друштва Црвеног Крста, који ће свој задатак обављати према прописима Црвеног Крста.

VI

Седницама Народног Одбора Црвеног Крста руководи председник или један од потпредседника Друштва Црвеног Крста, који ће седнице Народног Одбора сазивати по потреби и кадгод то нађе за сходно.

VII

Главни Одбор Црвеног Крста, као извршни орган Народног Одбора Црвеног Крста, на крају акције за помоћ поплављенима и оштећенима поднеће му свој извештај и обрачун.

VIII

Ове ће се одлуке Народног Одбора Црвеног Крста поднети Краљевској Влади на одобрење.

Одмах је усвојен и апел на народ, оштампан у 60.000 примерака ћирилицом и латиницом бесплатно у штапарији Мин. Војске и Морнарице, са знаком Цр. Крста, а који гласи:

ПОД ВИСОКОМ ЗАШТИТОМ И СТАРАЊЕМ ЊИХОВИХ
ВЕЛИЧАНСТАВА

КРАЉА АЛЕКСАНДРА I. И КРАЉИЦЕ МАРИЈЕ

НАРОДНИ ОДБОР ЦРВЕНОГ КРСТА

КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

**ЗА ПОМОЋ ПОСТАДАЛИМА ОД ПОПЛАВЕ, ПРОВАЛЕ ОБЛАКА
И ДРУГИХ НЕПОГОДА.**

(Знак Црвеног Крста)

У ПОМОЋ ПОПЛАВЉЕНИМА!

Последњих дана свалила се на нашу земљу страховита несрећа. Непрекидне кише, праћене олујом, градом, громовима и провалама облака изазваше бујице, које с брда снесу у долине земљу, дрвље и камење. Надошле реке изливају се ван корита и плаве плодне равнице, ниште усева, топе наша села, наше вароши.

Војводина, Левач, Ниш, Овче и Попово Поље, Метохија, Поморавље и други наши питоми крајеви претворени су у пустош.

Многи домови и животи угашени су громом. Хиљаде кућа вине из воде, а стотине се стрпоштало. У мутним таласима бучних речица и потока нађе грозну смрт многа чељад. Мајке децу изгубише, дечица остадоше без родитеља. Многи лешеве још почивају покривени муљем.

Болне крике и лелек чељади, понете водом, прати мучна, језовита и самртна борба домаће стоке. Покућанство, ограде, зденута пшеница, навилци сена, стаје и зграде ојађеног народа плове по води.

Народ у збеговима, без крова, одела и хране, преплашен вапије: у помоћ у помоћ!...

Код толике воде, у поплављеним крајевима нема воде за пиће, дрва за огрев. Голе животе, спасене од воде, очекују сада глад, заразе и болештине. Прети општи помор не само жртвама поплаве, већ и целој земљи.

Опадање воде још није свуда отпочело, а свакога дана пристижу нова изненађења о провалама облака над овим или оним насељем, у овоме или ономе крају наше домовине. Дрва, Дунав, Сава, Морава, Вардар и њихове притоке још су увек у порасту. Беда се лако може лако проширити и на оне који још нису пострадали.

НЕВОЉЕ ПОПЛАВЉЕНИХ ОГРОМНЕ СУ!

Огроман мора бити и напор милосрђа целога народа, кога ове несреће мимоиђоше. Неограничена помоћ мора да притекне са свију страна да спасемо жртве поплаве.

Свако срце и душа нека прожме поносан и племенит полет личног пожртвовања за пострадале и високо саосећање њихове патње. Добровољне услуге, прилози и солидарност, морају бити дужност свакога грађанина, свакога свесног човека.

Народни Одбор Црвеног Крста наше земље са Краљевском Владом и живом сарадњом свих друштава и организација позива цео народ да му огромним прилозима омогући спасавање поплавлених.

Народни Одбор Црвеног Крста мобилише све снаге нашега народа да ову нашу националну несрећу ублажи, да њене последице отклони. Народни Одбор Црвеног Крста позива све поштеђене од ове катастрофе:

У помоћ! Спасимо пострадалу браћу! Заштитимо их од болештина! Олакшајмо им ужасну беду! А пре свега спасимо њихову децу!

Ових дана одрецимо се свакога луксуза и личног задовољства. Свој минимум потреба сведимо на половину, јер настрадали немају ни залогаја хлеба!

Приложите, дајте, помозите!

Изасланици: Народне Скупштине, председника Народне Скупштине, Краљевске Владе; Главни Одбор Друштва Црвеног Крста С. Х. С.; представници: Апотекарске Коморе, Београдског Женског Друштва, Београдске Радничке Коморе, Београдске Соколске Жупе, Бродарског Друштва, Београдског Лоптачког Подсавеза, Главног Задружног Савеза С. Х. С., Главног Савеза Земљорадничких Задруга, Дечијег Обданишта Бр. 2, Дечијег Обданишта Бр. 3, Дома Ученица Средњих Школа, Друштва Београдских Женских Лекара, Друштва „Гајрет“, Друштва за Заштиту и Васпитање Деце, Друштва за Образовање Домаћица, Друштва за Чување Народног Здравља, Друштва „Карађорђе“, Друштва Кнегиње Зорке, Друштва Кнегиње Љубице, Друштва Св. Винка, Друштва Св. Јелене, Друштва Св. Саве, Женског Покрета, Задруге Срба Привредника, Заједнице Дома и Школа, Занатске Коморе, Заштите Слепих Девојака, Индустриске Коморе, Јадранске Страже, Југословенског Новинарског Удружења, Југословенског Савеза Трезвености, Југословенског Учитељског Удружења, Кола Српских Сестара, Лекарске Коморе, Материнског Удружења, Месног Одбора Народне Одбране, Народног Женског Савеза, Организације Учитељица и Забавиља, Привредника, Професорског Друштва, Руског Црвеног Крста, Руског Друштва за Узајамну Помоћ, Савеза Државних Службеника, Савеза Државних Поштанско-Телеграфских Инсталтера, Савеза Извидника и Планински I, Савеза Извидника и Планински II, Савеза Трезвене Младехи, Српске Књижевне Задруге, Српске Краљ. Академије Наука, Српске Мајке, Српског Планинског Друштва, Српског Пољопривредног Друштва, Трговачке Коморе, Удружења Глумаца, Удружења Домаћица, Удружења Југословенског Учитељства, Удружења Монополских Чиновника и Службеника, Удружења Наставница Средњих и Стручних Школа, Удружења Четника, Хришћанске Заједнице, Хуманог Друштва, „Браца-Брана“, Чиновничке Набављачке Задруге, Савеза Привредника С. Х. С., Народне Заштите — Загреб.

Извршни Одбор, као извршни орган Главног Одбора Друштва, био је и извршни орган Народног Одбора Црвеног Крста. Све његове седнице посвећене су до краја године, и продужене су у овој, спасавању пострадалих, смештању под кров, збрињавању њихове деце, прехрањивању људства и стоке. На седницама приликом поделе помоћи и одлучивања о подизању кућа учествовали су поред званичних представника односних обласних одбора још и представници Министарства Унутрашњих Дела (начелник, г. Жика Лазић), Министарства Пољопривреде и Вода (начелник, г. д-р Ђурић), Министарства Народног Здравља (начелник, г. д-р Штампар), председника Народне Скупштине (г. Р. Достанић). Највише

седница посвећено је питању прехране и подизања порушених домова.

Мало даље саопштавамо организацију и успех рада за поплављене.

Одсеци су имали прилике да чешће дају своје мишљење. Највише је седница одржао Одбор за подизање Дома, а затим Акциони Одбор за извођење прославе педесетогодишњице, но и други одсеци: Санитетски, Нудиљски, Међународни, Економско-Финансиски одржали су по неколико седница и записнике са њих саопштавали уредно Извршном Одбору.

5. — Сарадња Главног Одбора са Министарством Социјалне Политике, Министарством Војске и Морнарице, Министарством Нар. Здравља и добротворним друштвима.

Наш Црвени Крст још од првих дана по завршетку светског рата сарађује са *Министарством за Социјалну Полицију* и установама за заштиту деце, бринући се за ратне инвалиде и сирочад. Та сарадња је у неким питањима повремена, у другим од случаја до случаја, а у лечењу инвалида била је непрекидна у санаторијумима Црвеног Крста у Врњачкој Бањи и Ковиљачи. У прошлој години, и поред великих радова на чисто друштвеном пољу око помагања жртава елементарних недаћа, а у првome реду сиромашних, та сарадња је продужена.

Са *Министарством Војске и Морнарице* сарадња нашег Црвеног Крста заснована је и на одредбама правила, али до прошле године врло се мало имало прилика за заједнички плански рад, јер Друштво није вршило набавке санитетског материјала. За то није имало довољно прихода, а није било ни просторија за смештај тога материјала. Прошле године прво Главни Одбор, а затим и годишња скупштина, ставили су Извршном Одбору у дужност приступити набавци једне пуне болнице са најмање 100 постеља и осталог прибора, потребног за ратни задатак Црвеног Крста, у висини 1.422.000 динара. У ову суму улази: буџетом предвиђена партија за 1926. г. у 200.000 динара, из друштвене готовине да се изда динара 800.000 и 422.000 динара, досуђених Друштву у обвезницама ратне штете. Господин Министар Војни, ради споразумног извођења ове скупштинске одлуке, доделио нам је као сарадника свог управника Главног Санитетског Слагалишта, апотекарског потпуковника, г. Радмила Милића. Овај посао још није свршен због насталих поплава, али је наш Санитетски Одсек са г. Милићем и споразумно са Економско-Финансиским Одсеком Друштва утврдио листу набавке потпуне покретне болнице са 150 кревета, као и потребног рубља, ћебади и других слагалишних потреба. У овој години све ће то бити изведено.

Са Министарством Народног Здравља Црвени Крст сарађује од самог установљења Министарства. Особито је та сарадња утврђена у заједничком издржавању Више Нудиљске Школе Црвеног Крста у Београду. Сем тога, била је у изгледу једна шира систематска сарадња, коју је покренуло Министарство у циљу заједничког сузбијања хроничних болести у појединим крајевима земље. Г. д-р Жарко М. Рувидић, председник Санитетског Одсека и главни секретар Друштва, г. д-р Гаврило Којић одржали су 5/III 1926. год. са начелником Хигијенског Одељења Министарства, г. Д-р А. Штампаром један састанак и измењали мисли о овоме питању више ради обавештења о изради стварног плана заједничког рада. У томе правцу, у овој години продужиће се рад, вероватно с добрим изгледом на успех, не само са Министарством Народног Здравља, већ и са надлежним министарствима за сувоземни, а нарочито водени саобраћај, где долазе у питање разни несрећни случајеви и преношење заразних болести по станицама, пристаништима и т. д. Томе питању прошле године била је посвећена и једна особена међународна конференција у Ослу (Норвешка), где су га представници Лиге и северних друштава Црвеног Крста исцрпно и свестрано осветлили и усвојили практичне мере за рад. Ове године, наш Црвени Крст, у вези с организовањем самарићанске службе ради стручног вежбања младежи и одраслих у начину указивања прве помоћи, узеће у обзир и санитетску службу по станицама и пристаништима и све то остваривати према приликама појединих места и крајева. У томе правцу до сада није се доста, а нарочито није се са планом доста, радило. Истина, Главни Одбор је покушавао и успешно изводио отварање станица за прву помоћ, установљење опоравалишта за слабуњаву депу; неки одбори су се у томе угледали на њега, а Подмладак успешно га наставио с летовалиштима и феријалним колонијама, школским апотекама и кухињама, али све то што пре треба изводити као смишљени рад Црвеног Крста у време мира. Зато ће прва брига нашег Санитетског и Нудиљског Одсека, заједно са Главним Одбором Подмлатка Црвеног Крста, бити да тај план израде, водећи увек рачуна о блиској сарадњи са министарствима, у чији круг улази друштвена, нудиљска, здравствена и самарићанска служба Црвеног Крста.

6. — Савез добротворних друштава. — Сем горе поменуте потребе тесне сарадње с државним органима, Извршни Одбор је поздравио настојање председништва Црвеног Крста у прошлој години да се покуша образовати *ојшии савез добротворних друштава*. Тај савез имао би обухватити сва приватна добротворна друштва, употпуњавати и саображавати њихов рад потребама једног места, краја и целе земље, уносити више плана, подесити стапање или оснивање нових друштава разумној и целисходној сарадњи и подели послова,

уштеди неплодног губљења снага јавних радника као појединаца и друштава; затим, регулисавање односа и подела државне помоћи према значају друштава и њиховој стварној моћи за извођење узетих задатака; веза са страним друштвима, посећивање међународних конгреса; издавање заједничког органа за стручно образовање и пропаганду итд. У томе циљу одржано је неколико састанака, на којима је био гост и сарадник г. д-р Јосип Шиловић, председник Савеза Добротворних Друштава у Загребу. Израђен је нацрт правила савеза и дат друштвима на проучавање. На жалост, није се још наишло на потпуно разумевање код свих, те се у томе правцу има још радити. Ипак, заједничка сарадња и без правила беше остварена у раду око прикупљања прилога за поплављене, али се ова није могла довољно показати ни у заједничком истраживању података и лакшој и правилнијој помоћи невољнима, јер је за ово требало више повезаности, умешности, саморадње. Стварање савеза, буђење смисла преко њега за организацију и стваран практичан рад на појединим задацима, стручно оспособљавање за то, јесте питање које тиња у свима добротворним друштвима. Та велика и плодна мисао сазрева поступно, а прилике саме утицаће да се она и оствари. Црвени Крст у томе правцу стараће се да што више припомогне, а родољубиво настојавање свих добротворних друштава да наша Краљевина буде моћна и пружи благостање својим грађанима јесте највећи чинилац за брзо остварање тога савеза.

* * *

Додирнуто је питање ове сарадње Гл. Одбора с државним телима и добротворним друштвима само у неколико речи, да се нагласи шта се је у главном до сада радило. Овогодишња Главна Скупштина имаће прилике да се њиме више забави и донесе стварне одлуке за његово даље извођење, а Гласник неће престајати да на то стално упозорава, бележећи рад Друштва у време мира и вежбу његових одбора, чланова и Подмлатка Црвеног Крста да се приме и најтежи задаци установе у случају рата. Имали смо довољно искуства и искушења, која нас приморавају на то. Минули ратови затекли су нас мање више неспремне; прошлородишње мирнодопске несреће, које не беху мање и лакше од ратних недаћа, такођер нас прилично изненадише. Није потребно питати: смемо ли остати неспремни и неувежбани на случај нових искушења?

II

Организација и рад Друштва.

И ако је Главни Одбор у прошлој години припремао прославу педесетогодишњице, а затим ову одложио због поплаве, и сву делатност пренео на указивање помоћи пострадалима, ипак је продужио и даље издржавање својих уста-

нова. Једну само установу пренео је на Београдски Обласни Одбор — Дечије Опоравилиште — која је због невремена и немогућности да се нађе погодно земљиште остала и неотворена. Иначе је рад у санаторијумима за инвалиде и сиромашне ратнике у Врњцима и Бањи Ковиљачи био нормалан. Школе за нудиље у Београду и Ваљеву показују све бољи успех како у пријави кандидаткиња за избор ученица, тако и у стручној спреми за нудиљски позив. Подмладак Црвеног Крста све је више на путу да своме распротрањеном раду даде и унутарњу снагу и јачину, а Дом Ратне Сирочади — премештен из Ужице у Београд, — добио је боље смештајне и материјалне погодбе, да би се деца могла још боље предати својој школи или занатима. Са паланачким Кисељаком ни у прошлој години нисмо могли бити задовољни, јер по уговору остаје закупцима на искоришћавање и даље, а ови га не желе сами проширити, оспособити за већу издашност и бољу каквоћу киселе воде. Такођер и рад Одсека међународне помоћи деце био је, уколико се нас тицало, беспрекоран.

И у прошлој години, Главни Одбор је, поред Међународне уније за помоћ деци, одржавао тесне братске везе са Међународним Комитетом Црвеног Крста, Лигом Друштва Црвеног Крста, као и другим друштвима и установама у земљи и иностранству, која су се обраћала за каква обавештења, услуге, посредништво и т. д. О томе би било занимљиво показати бројни преглед примљених и отправљених писама. Наш Црвени Крст учествовао је и на Међународној Специјалној Конференцији у Берну, где је решавано питање сукоба Међународног Комитета и Лиге, па је наш делегат, износећи гледиште нашег Црвеног Крста, утицао да се то питање реши помирењем. О томе, поред белешке на наредним страницама извештаја, упућујемо и на чланак г. председника у овоме броју.

У најкраћим потезима износимо само најзначајније радове Црвеног Крста.

1. — Организација и чланство. — Прошлој годишњој скупштини саопштен је напредак нашег Друштва у свима крајевима земље. Овогодишњу скупштину можемо обрадовати вешћу да је број одбора знатно порастао. Док смо на крају 1925. год. забележили укупно 520 организованих одбора или више 136 према броју у 1924. г. (свега 384), на крају прошле 1926. године код Главног Одбора регистровано је укупно: 677, или 157 одбора више него у 1925. години. Томе порасту одбора допринео је рад Црвеног Крста за поплављене, јер се, по плану организације Народног Одбора, у целој земљи имала спроводити организација Друштва, те да под његовим знаком и именом цео рад добије обележје приватне солидарне акције целог народа у области указивања прве и доцније сталне помоћи све до идуће жетве. Како се може

видети из прегледа, мало даље објављеног, организација се проширила код браће Хрвата и Словенаца у толиком обиму да поуздано можемо тврдити да је тамо најзад постављена добра основа установе. Велики утицај одбора на околину и њихова моћ у прошлој години премашили су очекивања. Као што ће се видети из упоредног прегледа прихода о друштвеном дану, па затим из прегледа примања за поплављене, одбори су радили пожртвовано и умешно, умели су мобилитати у својим местима и најближој околини, а обласни у својим областима, непрегледне редове прилагача, како оних са пола динара и једним динаром, тако и оних са неколико десетина, стотина па и хиљада динара. Истина је, да су и други увећавали моћ Црвеног Крста, али су одбори увек били на првоме месту.

Како стојимо са члановима? Ни на то се не можемо потужити, како нас уверава овај

Преглед бројног стања чланова и одбора у 1925. и 1926 г.

Било је:	у 1925. г.	у 1926. г.	разлика (+ или —)
1) вел. добротвора	1	2	+ 1
2) добротвора	2	4	+ 2
3) утемељача	153	166	+ 13
4) сталних	2.749	2.860	+ 111
5) редовних	13.710	14.422	+ 712
6) помажућих	1.989	3.084	+ 1.094
Укупно:	18.604	20 538	+ 1.032
7) одбора	520	677	+ 157

Преглед нам показује пораст, и ако не врло велики, свих врста чланова код одбора Друштва. Кад је реч о добивеним чланским улозима, приложени преглед може нас задовољити, јер смо из године у годину у порасту. Тако, на пр.:

добивено:	1924. г.	1925. г.	1926. г.
1) од добротв., утемељача и сталних	86.035.—	101.200.—	42.347.12
2) од редовних и помажућих	423.745.—	453.684.—	390.063.67
Укупно:	509.781 —	554.884.—	432.410 79

И ако је главна благајна примила 112.473.21 динара мање него у 1925. г., то не значи да је мање чланарине убрано. На против. Јер по новим правилима, уведеним у живот почетком 1926. године, од добротвора, утемељача и сталних чланова за неприкосновени фонд код Главног Одбора примљена је свега $\frac{1}{4}$, док $\frac{3}{4}$ улога остаје код обласних одбора за њихов неприкосновени фонд, — а међутим, по ранијим правилима сав износ слат је Главном Одбору. Слично је са улозима редовних и помажућих чланова: од сваког редовног члана остаје за месни одбор 15, а од помажућег по 3 динара; обласном одбору шаљу месни по 7.50 и 1.50, а исто толико и Главном Одбору — дакле, опет овоме $\frac{1}{4}$ од редовних и других, више по 10 динара од сваког редовног члана за „Гласник“. Истина, од чланова — официра Главни

Одбор примио је целу чланарину око 140.000— динара и ову не обрачунава с односним одборима, јер је износ ове остао и за прошлу годину као и у 1925., т.ј. по 30— динара, уместо 40— динара годишње.

Ваља напоменути да је знатан део чланарине из 1926. г. пристигао тек у овој години, те ће се према томе показати као приход за 1927. г. Сем тога, има један добар део одбора који није послао извештаје о својем бројном стању чланова и наплаћеном чланском улогу, те је стање у горњем прегледу само утолико тачно, уколико постоје подаци код Главног Одбора и уколико је примање прошло кроз благајну Главног Одбора.

И овде је потребно нагласити да сви одбори Друштва морају слати своје извештаје о раду и кретању бројног стања чланова на време. То не захтевају само правила, већ и висока дужност служења у нашој установи народног добра и напретка. Та почасна човекољубива дужност изискује пре свега марљив, а изнад свега тачан, добро проучен, упућен и брзи рад. У томе погледу, обласни одбори у овој години постаће се да организација Друштва не буде само повремено радна, већ стална, добро повезана и да неуморно развија своју делатност у свима правцима. Главни Одбор мораће ради једнообразности одштампати месечне, или тромесечне прегледне извештаје — формуларе за све одборе, те да тиме једним делом олакша рад одбора, а затим и да се одбори навикавају на добро смишљен и организован рад.

На крају могли бисмо пожелети да се, у интересу јачања стварног спровођења задатака установе месног, обласног и општег значаја, Друштво не задовољи садашњим бројним стањем чланова. Месни и обласни одбори треба да настану да најмање подвоструче досадањи број, па ће од свога дела имати довољно прихода за свој смишљен и штедљив рад. Кад би сваки обласни одбор себи поставио за непосредни програм у 1927. г. да не упише више него само 5.000 редовних чланова, онда би за своје најнужније потребе већ имао 37.500 динара. Међутим, тај број чланова је најмањи, а обласни одбори могу уз потпору самоуправних и других органа, представника осталих приватних организација, уписати и по 10.000 редовних, а још више помажућих чланова.

Садање стање у томе погледу никако не може задовољити ни потребе Друштва у садашњици, а камо ли му дати утешну наду једног снажнијег полета за тешке дане који га могу задесити било у рату било у миру. То нам потврђује бројно стање чланова у грађанству, јер њих укупно у прошлој години имамо 9.690 што на 677 одбора не износи просечно ни по 15 редовних чланова, док по правилима на овај број одбора треба да имамо 13.540 чланова, т.ј. најмање 20 чланова мора доћи на један одбор.

Из приложене таблице види се стање одбора и чланова по областима.

Стање одбора и чланова у 1926. г.

— по областима —

Ред. број	ОБЛАСТИ	Број одбора на крају 1926.	вел. добротвори, добротвори, утем. и стални од 1876 до 31-XII-1926.	Ред. чланови		Чланови помажући по 6 дин.	СВЕГА
				грађани по 40 дин.	официри* по 30 дин.		
1	Београдска	121	1414	3174	991	615	6194
2	Битољска	9	98	325	150	657	1240
3	Загребачка	50	76	921	467	254	1718
4	Љубљанска	40	12	525	239	806	1582
5	Мостарска	12	92	128	220	—	440
6	Нишка	51	247	693	452	2	1394
7	Новосадска	194	367	1612	431	496	2906
8	Осјечка	21	58	108	95	57	318
9	Приштинска	13	65	235	226	—	526
10	Сарајевска	49	96	393	409	114	1012
11	Скопска	66	275	824	606	—	1705
12	Сплитска	19	56	95	120	25	296
13	Ужичка	22	35	530	35	53	653
14	Цетињска	10	30	65	291	—	386
	Разно и без података	—	12	52	—	5	69
	Иностранство	—	99	—	—	—	—
Укупно :		677	3032	9690	4732	3084	20.538
				14.422			

Како појачати упис у чланство? Ово се питање поставља већ две три године. Има се искуства код неких одбора, а и Главни Одбор је о томе на неким седницама расправљао. За сада би се као најуспешнији начин могао прещоручити одборима: да своје место изделе на више одсека (квартова, мала, улица, крајева и томе слично) и да сваки од њихових чланова у управном и надзорном одбору прими на себе бригу и обвезу да у своме одсеку места упише најмање пет редовних чланова. Свакога месеца чланови би одржали заједнички састанак, саопштили би успехе и договорили би се о даљем раду. Секретар одбора би закључке са седница хитно достављао своме обласном одбору, а Главни Одбор само једном картицом известио би с бројном стању чланова ради слања „Гласника“. Чланарину увек слати преко обласног одбора.

* Замољени су сви чланови официри и војна лица, као и све команде, да за 1927. г. полажу чланарину уредно по 40 динара — као и чланови у грађанству. Према томе, главна благајна на крају 1927. обрачунаће обласним одборима односни део официрске чланарине, а они ће то учинити са својим месним одборима. У току године месни одбори биће обавештавани колико је војних лица зачлањено, те да им могу поделити дужности и позивати их на скупштине одборске. Ово је најбољи и већ укореењени начин зачлањивања официра и војних лица,

У већим местима одбор може имати, поред горње поделе дужности својим члановима, још и поверенике по надлештвима, предузећима и т. д. Од нарочите је важности да се чланицама поверавају послови око задобивања чланова и прикупљања прилога, јер су оне умешније, истрајније и одушевљене у послу. Код чланица развија се оно лепо такмичење у бољем и бржем вршењу дужности, у настојању да се љубазном речи, пригодним обавештењима приволе сви редови грађанства давању прилога, упису у чланство, чињењу услуга, одбору Црвеног Крста.

А мали одбори? У малим и сиромашним селима малени су и одбори. Али и они могу наћи најмање 20 редовних чланова, да би им се одбор могао убројати у правилно створене. Учитељ, свештеник (жупник), председник општине и часници, бољег стања домаћини треба да сматрају за своју свету дужност и родољубиви понос што ће бити редовни чланови. А сви они могу сиромашније придобити за чланове помагаче са 6 динара. Али се ипак неће укидати они мали одбори који то не учине, јер ће они радити да то постигну у наредној години.

Главна је да питању јаче организације, што већег броја чланова Црвеног Крста, одбори поклоне пуну пажњу. Главни Одбор је на то упозорио све одборе својим расписом Бр. 440 од 18. јануара 1927. г., нагласивши при том важност уредног држања годишње скупштине одбора, где се пред свима члановима полаже рачун о протеклом и договара се о бољем будућем раду у месту и околини. Тамо је речено: „У 1926. г. имали смо у земљи 20.000 свих чланова укућно, а у 1927. г. тај број подвостручимо на 40.000!“

2. — Дани Црв. Крста 6. фебруара и 6. јуна. — Пропаганда. — Издања. У прошлој години Друштво је оба дана у целој земљи извело у знаку своје *педесетогодишњице*. Први дан у зиму, успомена на дан оснивања нашег Црвеног Крста, у Београду је прослављен на свечан начин у дворници Београдске Општине, у истој дворници где је пре педесет година одржан први састанак покретача и оснивача установе. Том приликом одржан је и помен свима заслужним умрлим, знанима и незнаним, члановима и сарадницима установе кроз педесет година уз топлу реч председника, Њ. С. Патријарха и говора г. др. Хранислава Јоксимовића: *Рад Друштва Црвеног Крста на стварању и изградњи наше државе*. Тој свечаној седници са поменом посвећена је свеска „Гласника“ за мај-јуни прошле године.

Слично су многи одбори у унутрашњости извели тај дан, држећи *предавања о педесетогодишњем раду установе*, те је тако започета прослава педесетогодишњице. Приходи такођер нису изостали.

По одлуци Главног Одбора и прошлогодишње скупштине, летњи дан Друштва изведен је у недељу 6. јуна. За

тај дан Извршни Одбор издао је, према једној објави Америчког Црвеног Крста, у две боје болничарку која у наручју држи рањеника на носилима. Објава је веома укусно израђена, а растурена је у 60.000 примерака. Због текста испод слике, ћирилицом је растурено 30.000, латиницом 20.000, а словеначки 10.000 примерака. Текст гласи: „У дане Црвеног Крста 6.—8. јуна сећаше се Црвеног Крста. Он помаже у свакој невољи. Приложише нашем Црвеном Крсту! Обратите се: Одбору Црвеног Крста или одбору за извођење дана или својој општини или неком надлештву!“

Испод самог знака Црвеног Крста стоји овај навод из Посланице Коринћанима II 9/7:

„Сваки по вољи својега срца,
А не са жалашћу или од невоље;
Јер Бог љуби онога који драговољно даје.“

Ова објава — симболична слика улоге Црвеног Крста у рату — послата је свима општинама, одборима Црвеног Крста, школама, црквама, државним установама, те су име и знак Црвеног Крста о педесетогодишњици пронети широм целе земље.

Њ. В. Краљ о дану Црвеног Крста упутио је поздравно писмо председнику и свима члановима друштва, а ово је објављено преко свих листова у Краљевини, преко нашега Гласника (свеска мај-јуни) и умножено слато је уз плакат свима. Због високог признања Друштва и обележеног његовог мирнодопског програма у садашњици доносимо и овде то писмо:

„ГОСПОДИНЕ ПРЕДСЕДНИЧЕ,

Командујући нашом славном војском 1912—1918. године свакодневно сам се уверавао о великој помоћи Друштва Црвеног Крста нашим рањеницима и болесницима. Црвени Крст је стизао у први час у свакој беди и несрећи својом помоћи, видао тешке ране а болнима блажио болове.

Борба наше војске и целог народа нашег, у којој су сва добра народна: и снага, и здравље, и целокуна имовина његова били принашани на жртву нашег највећег идеала слободе и уједињења — оставила је дубоке ожиљке и ране у народном телу и привредној снази народној. Остао нам је велики број инвалида и болесника, уцвељене сирочади, а друштвене и привредне недаће поратне такође су нам дале и не мањи број бедних и невољних.

Потребни су нам, дакле, још већи напори у миру за уклањање штетних последица, за снажење и напредак нашег народа и државе, те да слободу и јединство очувамо, а народно благостање увећамо.

Као високо национална установа, наш Црвени Крст треба да постане моћан чинилац на културном, здравственом и друштвеном пољу развијања домовине Срба, Хрвата и Словенаца, и

ваља да буде увек приправан да пружи хитну и обилату помоћ у свакоме месту, крају, кад каква недаћа загрози.

Желим с тога најлепши успех Црвеном Крсту у окупљању одушевљених добровољних сарадника, да се његове идеје пронесу широм земље.

Примите и саопштите свима члановима Мој поздрав.

АЛЕКСАНДАР.

Краљево писмо, објава, окружнице одборима, државним и самоуправним властима створили су велико расположење у народу за Црвени Крст. Пропаганда је припремила добар одзив, те су одбори трудољубиво прикупили и послали више прилога него у прошлој и претпрошлој години. Укупна сума била је 668.574,64 динара, дакле ипак мања од укупне суме у претпрошлој (1925.) години, али знатно већа него што је буџетом било предвиђено за 1926. г. (600.000.— динара), с обзиром на очекивани привредни застој у земљи. При том се мора имати на уму да један део одбора још није послао извештај о дану, нити прилоге, док су други неки одбори дан изводили по три дана и по одобрењу Главног Одбора послали главној благајни само половину прихода, из разлога што сматрају да им треба приредити и своје посебне дане обласног или месног значаја. Истина, оваквих је одбора било мало, а Главни Одбор у будуће то неће моћи одобравати, јер летњи дан општега значаја треба да доноси што веће приходе Главноме Одбору за опште потребе Друштва. Ваља рећи и то, да је од неких одбора тек у овој години обрачунат приход од дана, а вероватно је да је било и таквих одбора који су, из буди којих разлога, одложили за доцније извођење дана, па тек јула или августа извели прикупљање прилога, али због насталих поплава послаше ове не за дан већ за пострадале.

Главно је утврдити да смо потпуно задовољни радом и успесима већине одбора о друштвеноме летњем дану у прошлој години. Из приложеног упоредног прегледа прихода о друштвеним данима од 1923.—1926. дакле од почетка извођења дана, види се од колике је не само моралне, него и материјалне добити за Црвени Крст установљење његових дана. Живом и писаном речи, трудом одбора, сарадника и пријатеља установа је добила за све четири године укупно 3,443.094.90 динара. Преглед нам каже исто тако, ко највише има заслуга за успешно извођење дана; у њему се види у свему надмоћност одбора Црвеног Крста над свима осталима, али исто тако добар успех и суделовача, чији рад и у будуће треба имати у виду и њихову сарадњу све више појачавати. Даље, преглед нас уверава да сви крајеви узимају учешће у раду, али и код њих више успеха имају они који су извели бољу организацију одбора и код којих је већа традиција установе у народу. Прошла година јасно је пока-

зала областима Црвеног Крста и у Хрватској и Словеначкој од коликог је значаја била установа Црвеног Крста у данима поплаве, па су наши одбори тамо удвостручени. Истина, ни прошле године није био знатан прилог из тих области о друштвеном дану, али је ипак и овај осетно пребацио прилоге који су добивени у 1925. г. Очекујемо да ће се у овој и идућим годинама и тамошњи одбори утркивати с одборима на пр. из Јужне Србије у развијању благотворних снага нашег Црвеног Крста, после овогодишњег стеченог искуства.

Пропаганда. — „*Гласник*“ и издања. Друштвени дан изведен је у знаку педесетогодишњице, па је пропаганда била појачана од стране самих одбора. Тој пропаганди припомогао је и друштвени *Гласник*, и ако је нередовно излазио. *Гласник* је продужио с објављивањем чланака хумане и васпитно-друштвене садржине. Свега је објављено 5 свезака на 18 табака, док је у 1925. години изишло 6 свезака на 19 табака. Сарађивали су угледни хигијеничари и јавни радници. *Гласник* је штампан у 20.000 примерака, а материјални издаци износе 161.914 динара.

Поред *Гласника* изишла су, по решењу прошле годишње скупштине, и два броја *Обавештајног Гласника*, по 1 000 примерака сваки број и на једном табаку. Овај је лист требао попунити ону осетну празнину у погледу чвршћег везивања одбора њиховом унутарњом, службеном радњом. На жалост, канцеларија Главног Одбора била је пословима око поплаве толико оптерећена, да није могла уреднику спремати податке за објављивање. Поред тога, због подизања новог Дома над просторијама старог, рад у канцеларијама у току целе 1926. г. извођен је под веома тешким приликама, те готово није било могућно сређивати и бележити податке. Па ипак, први пут после рата, у 2. свесци, изнет је преглед рада обласних одбора. Велика је штета била што овај лист није продужио с излажењем, јер би тиме вероватно отклонио појаву сличних органа код Београдског и Ново-Садског Обласног Одбора. Сав материјал, упуства, расписе, извештаје одбора уопште, а нарочито о акцији у корист поплавлених, *Обавештајни Гласник* требао је доносити, и то искључиво за одборске потребе. Тај недостатак службене друштвене радње у овој години мораће се отклонити тиме, што ће *Гласник* излазити сваког месеца на два табака и своје уређивање подесити тако да буду заступљене све области деловања Црвеног Крста.

Што се тиче избора градива за лист, то у првоме реду зависи од вредноће и јављања самих одбора. *Гласник* ће им давати градиво за пропаганду, али одборима се топло препоручује да бележе своја искуства из рада, па ће се тако духовно повезати сви чланови и одбори, те да сви будемо задахнути сложено мишљу и вољом за све шире и све дубље настављање пословања Црвеног Крста.

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ПРИКУПЉЕНИХ ПРИЛОГА О ПРОСЛАВАМА ДАНА ЦРВЕНОГА КРСТА

ПРИМЉЕНО	1923. г.		1924. г.		1925. г.		1926. г.		УКУПНО	
	Динара	%	Динара	%	Динара	%	Динара	%	Динара	%
Преко Одбора Црв. Крста . . .	670.359	45.68	454.852	76.98	497.637	69.48	503.766	75.35	2,126.615	61.76
” полициских власти . . .	413.487	28.18	73.054	12.36	117.151	23	64.183	9.61	667.876	19.40
” војних власти . . .	29.702	2.02	7.462	1.26	9.211	25	10.718	1.60	57.094	1.66
” општинских власти . . .	54.907	3.74	9.198	1.56	42.783	75	33.927	5.08	140.816	4.09
” школских власти . . .	11.838	0.80	3.339	0.57	28.568	70	29.538	4.42	73.284	2.13
” црквених власти . . .	6.348	0.43	3.235	0.55	7.004	50	4.305	0.64	20.893	0.61
” разних установа и друштва	139.433	9.51	6.476	1.10	6.168	50	18.297	2.73	170.376	4.95
” приватних лица . . .	141.423	9.64	33.162	5.62	7.715	—	3.837	0.57	186.137	5.40
Свега . . .	1,467.499	30	590.781	103	716.239	93	668.574	64	3,443.094	90
Из Босне и Херцеговине . . .	73.439	5.—	34.043	5.76	73.848	95	81.159	12.14	262.492	7.62
” Војводине . . .	255.769	17.43	132.319	22.40	108.892	85	117.125	17.52	614.106	17.82
” Далмације . . .	41.988	2.86	16.751	2.83	31.379	—	20.115	3.01	110.233	3.20
” Јужне Србије . . .	280.225	19.10	122.156	20.68	160.377	40	151.570	22.67	714.330	20.75
” Словеначке . . .	25.814	1.76	1.783	0.30	32.282	45	12.655	1.89	72.535	2.11
” Србије . . .	755.541	51.49	263.590	44.62	256.622	93	224.006	33.50	1,499.761	43.56
” Хрватске и Славоније . . .	23.660	1.61	12.041	2.04	38.702	35	39.643	5.93	114.048	3.31
” Црне Горе . . .	11.058	0.75	8.095	1.37	14.134	—	22.297	3.34	55.586	1.61
Свега . . .	1,466.499	30	590.781	103	716.239	93	668.574	64	3,443.094	90

Шеф Књиговодства
Душ. М. Недељковић.

Поред службеног дела, *Гласник* неће запоставити ни поучну и здравствену страну, те својим члановима мора бити само корисна, забавна и омиљена лектира.

Уредник *Гласника* и у прошлој години био је г. др. Хранислав М. Јоксимовић.

Живош и Рад Српског Друштва Црвеног Крста и Друштва Црвеног Крста С. Х. С. (од 6. фебруара 1876. до 6. фебруара 1926. године). — За педесетогодишњицу Друштва уредник *Гласника*, г. д-р Јоксимовић написао је крајем 1925. г. под горњим натписом историју нашег Црвеног Крста. Дело је веће, 160 страна осмине, добро документовано подацима о раду у миру и рату у свима правцима, и са доста слика у тексту. Изишло је из штампе крајем маја у 2.000 примерака и послат је по један примерак за одборске књижнице по цени од 20 динара. Књига се продаје по 20 динара и може се добити код Главног Одбора Црвеног Крста. За одборске чланове управе, секретаре и уопште предаваче и сараднике Црвеног Крста ово дело врло добро је користило приликом прошлогодишњег друштвеног дана као драгоцену ручну књига за црпљење података и за пропаганду установе у народу. На тај начин, тим делом је попуњена осетна празнина, и предавачи и сарадници Црвеног Крста имају једну темељну књигу о педесетогодишњем раду нашег Црвеног Крста, те не морају истраживати податке по годишњим извештајима Друштва, који су сваке године по одржању главне скупштине објављивани, али и који се ретко могу наћи.

Дело је изишло у издању Главног Одбора Друштва и стајало је укупно 22.000 динара, те један примерак стаје Друштво 11 динара.

Срце и душа Европце, дело оснивача Српског Друштва Црвеног Крста, г. д-р Владана Ђорђевића. — И ако у 82. години дубоке старости, оснивач нашег Црвеног Крста желео је да приликом педесетогодишње прославе Друштва објави своје дело под горњим натписом. Како је прослава јула месеца одложена, због поплава и због рада Црвеног Крста у корист пострадалих, одложено је и питање о издавању овог дела. Новембра прошле године г. д-р Ђорђевић одржао је предавање са истом темом на Народном Универзитету у корист пострадалих од поплаве. После тога, уступио нам је свој рукопис ради штампања. Главни Одбор одлучио је да се дело објави у издању Друштва, јер поред тога што потиче од оснивача нашег Црвеног Крста, оно је својом садржином особито значајно и као „прилог за историју првих педесет година у животу и раду Друштва Црвеног Крста на по се“, како стоји испод натписа дела. Али исто тако, ако не и више, ово дело је значајно као грађа за предаваче и заузимљиве раднике у многобројним просветно-културним и добротворним

нашим друштвима и установама. Занимљивим и живо приказаним појединим догађајима и радњама, са пуно психолошких момената, дело ће занимати и сваког другог читаоца. Уводећи га поступно у идеје Црвеног Крста, омилиће му установу и утврдити га у уверењу да добровољан рад за опште добро својих ближњих јесте највеће и најпуније задовољство сваког културног човека данашњице.

Дело се није могло одштампати у прошлој години, али смо га имали већ за 6. фебруар 1927. г. — дакле за овогодишњи дан Црвеног Крста. Дело је издање Друштва, а захваљујући Задужбинском Одељењу Министарства Просвете није о нашем трошку штампано.

На лепој хартији и трудом Државне Штампарије добро технички опремљено, са корицама у две боје и дивном слицицом на последњој страни корица, која приказује ратни и мирнодопски рад Црвеног Крста, дело је оштампано у 5.000 примерака. Облика је веће осмине, на 108 страна, са предговором председника Друштва, г. д-р Марка Т. Лека и са две пишчеве слике на првим листовима. Дело се може добити у књижарницама и код Главног Одбора само по 10 динара примерак.

Главни Одбор одредио је писцу смерну награду од 5.000 динара и послао му је у Беч, где се налази на лечењу.

3. — Подмладак Друштва. — На прошлогодишњој скупштини утврдили смо са задовољством бујан напредак огранка нашег Црвеног Крста код школске младежи у првome реду. Његова организација је спроведена по школама, а области су саображене областима Друштва. У *Гласнику* за март-април прошле године, страна 98., укратко је забележен ванредан пораст Подмлатка, и према њему у прошлој години рад Подмлатка постигао је опет нове успехе. Погледајмо часком овај преглед организације Подмлатка:

Било је	школа:	разреда:	свега чланова:
1924/25. г.	1.335	5.530	142.999
1925/26. г.	1.588 (у 1234 места)	6.303	161.146

Подмладак је у свима правцима радио више и боље него претпрошле школске године, а започео је рад и на новим пољима. Од особитог је значаја његово старање да изнађе изворе за самостално финансирање и тиме ће знатно растеретити Друштво, коме тако свесрдно помаже и за чије се задатке моћно залаже. Наш Подмладак све више постаје снажан покрет са препородилачким обележјем нашег народа.

Његов извештај објављен је у овекој засебно оштампаној брошури, а овде се износи кратак извод о раду његовог Главног Одбора.

Главни Одбор Подмлатка Црвеног Крста одржавао је у прошлој години сталну везу са својих 14 Обласних Одбора и са школским организацијама, шаљући им сва потребна

упуства за организацију и рад. Крајем шк. године 1925/26. био је Подмладак основан у 1234 места, у којима је било 1588 школа, 6303 разреда и 161.146 чланова основних, средњих и стручних школа.

Чланови су већином активно изводили хумани и хигијенски програм, играли су Игру за Добро Здравље, бринули су се за чистоћу школске собе и околине, помагали својим болесним и сиромашним друговима у својој школи и друговима у другим крајевима. Главни Одбор је позвао све своје организације да пошаљу своје прилоге друговима у поплављеним крајевима, и они су слали књиге, одело, обућу, школски прибор и новчану помоћ.

Средства за свој човечни и здравствени рад добивали су чланови приређивањем концерата и забава, распродајом предмета што су их израдили у својим радионицама, лековитог биља што су га сакупили и оним што су сабрали као добровољни прилог. Осим онога што су дали у храни и оделу својим друговима, по извештајима које смо добили, наши чланови су издали из својих благајна преко 100.000 динара у готову на добротворне сврхе.

Први Децембар као дан Подмлатка Црвеног Крста прослављен је у већини школа свечано, а од срестава што су чланови тога дана добили набављена су одела и обућа и спремани поклони за сиромашне чланове.

Да би дошли до срестава и да би се привикавали практичном раду, чланови наши имали су преко 400 својих вртова, где су се учили обрађивати земљу и привикавали на заједнички рад. Чланови Подмлатка Црвеног Крста уређивали су и друге своје установе и имају већ 48 купатила Подмлатка Црвеног Крста, 187 школских игралишта и 133 радионице. У овој школској години почели смо оснивати и школске биоскопе Подмлатка Црвеног Крста, те већ раде наши биоскопи у Загребу и Сарајеву, Два наша киноапарата иду по организованим школама. Биоскопи служе у првом реду хигијенској пропаганди.

Да би се деца међусобно упознала и заволела, те да би се међу њима развили другарство и љубав, дописивали су се међусобно и ишли су једни другима у посету. Нарочито добро утичу на развијање дружевности код деце заједничке екскурзије ради упознавања отаџбине и посете млађанима других школа. За развијање међународне солидарности наша су се деца дописивала са децом из Америке, Чехословачке, Белгије, Аустрије, Швајцарске, Јапана, Француске, Енглеске, Италије и Грчке. Чланови Америчког Подмлатка послали су 5.000 божићних поклона и наши су чланови њама слали своје поклоне у ручним радовима и писма у знак захвалности.

Да би учитеље задобили за наш покрет и да би их оспособили да могу радити ручне радове, Главни Одбор је

прошлих распуста спремио течајеве ручног рада у Сарајеву, Загребу, Љубљани и Земуну, где је оспособљено 152 учитеља, тако да са течајевима, које смо ранијих година имали, имамо 347 учитеља за ручни рад и добро упознатих с програмом Подмлатка Црвеног Крста. Неки учитељи који су свршили наше течајеве држали су опет краће течајеве друговима свога места или свога краја. Осим течајева ручног рада преко распуста прошле године одржан је један течај Домаће и Школске Хигијене у Београду, на којем је било 8 учитељица. Ове су учитељице спремљене да у својим школама, провађујући програм Подмлатка Црвеног Крста, уреде и школске кухиње Подмлатка Црвеног Крста и да после држе домаћичке течајеве ученицима, које сврше основну школу, а које треба да остану у вези са школом преко наше организације Подмлатка. Главни Одбор мисли да овај начин рада што више развије у идућим годинама.

Сматрајући добро организоване феријалне колоније као најбољи начин да се ђаци привикну на заједнички живот, заједнички рад и да живе по хигијенским прописима, Главни Одбор је у прошлој години развио жив рад да се организује што више филијалних колонија. Уз помоћ Обласних Одбора организовано је преко лета свега 13 колонија Подмлатка Црвеног Крста, у којима је летовало 318 ученика-ца. Главни Одбор је помагао и оснивање соколских и скаутских колонија, у којима су били наши чланови. Таквих колонија било је седам. Феријална колонија свршених ученица Учитељских Школа, која је одржана у Сплиту, била је спојена с течајем у коме су се учитељске приправнице, поред упознавања с идејама Подмлатка Друштва Црвеног Крста, упознале и са основним правилима домаћих послова — кувања јела, одржавања хигијенског стана, те ће и оне моћи оснивати кухиње Подмлатка Црвеног Крста и држати течајеве из домаћинства.

Главни Одбор је покренуо у години 1926. год. рад да се подижу опоравилишта Подмлатка Црвеног Крста на морској обали и у планинским крајевима. Купе се добровољни прилози од наших организација, а затим ће се тражити помоћ Друштва Црвеног Крста, Министарстава, општина, да се ова тако корисна установа оствари.

Поред Гласника, који се издавао у 11.000 примерака, Главни Одбор је у години 1926. издао за пропаганду плакат Подмлатка Црвеног Крста и распоред часова Подмлатка Црвеног Крста. На плакату и на распореду у сликама је израђен програм Подмлатка Црвеног Крста.

Приходи Подмлатка Ц. К. били су у години 1926. — 827.567 динара, и то: од чланарине смо добили 288.079 42 дин. Од Лиге Друштва Црвеног Крста из Париза примљено је 93.595 30. Од Министарства Просвете и Народног Здравља добили смо субвенције 54.000 дин., а од Друштва Црвеног

БУЏЕТ ПОДМЛАТКА Ц. К. ЗА ГОДИНУ 1926. Г. ПРИХОДИ.

Глава	Партија	Позиц.	ПРИХОДИ ОД	Остварено за 1926.
I.	1		Готовине код Поштанске Штедионице	92 713·69
	2		Друштва Црвенога Крста	150.000·—
	3		Лиге Друштва Црвенога Крста	93.595·30
	4		Министарстава	54.000·—
	5		Чланарине	288.079·43
	6		Гласника	11.785·25
	7		Календара и др. издања	32.973·—
	8		Значака	17.333·—
	9		Непредвиђених прихода: пролазних	19.966·68
			разних	19.532·—
	10		Депозити	47.589·09
Свега: . . .				827.567·—

РАСХОДИ.

Глава	Партија	Позиц.	ИЗДАТО	
II.	1		Гл. Секретар	60.000·—
	2		Чиновник	30.000·—
	3		Чиновник са знањем енгл. и фран. језика	24.000·—
	4		Чиновник за администрацију	24.000·—
	5		Званичник	18.000·—
	6		Уредник	14.400·—
	7		Служитељ	14.400·—
	8		Хон. чиновници	
	9		Хон. секретарима Обласних Одбора и сарад- ницима	83.450·—
	10		Путни трошкови	10.620·—
III.	1		Издавање Гласника	125.778·35
	2	а)	Плакати, извештаји и брошуре (бесплатно)	70.479·—
		б)	Обрасци бесплатно	72.288·—
		в)	Календар, Забавник	44.650·—
	3	а)	Помоћ Одборима (кино, кухиње, алат, набав- ка филмова)	38.429·25
		б)	Течајеви за учитеље (Ручни рад, Хигијена)	54.710·70
		в)	Феријалне колоније	33.500·—
	4		Канцеларијски трошкови	25.317·70
	5		Набавка књига и часописа	2.000·—
	6		Разни издаци	11.376·74
			Кирија за канцеларију	23.750·—
			Намештај	7.080·—
			Додатак служитељу	2.300·—
IV.	1		Издато из депозита:	24.520·20
Свега: . . .				815.050·24

Крста примили смо 150.000 дин. Остали приходи били су од наших издања и разни.

У години 1926. издато је на личне принадлежности 278.870 динара. За Гласник и Календар издато је 170.428·25 динара. За обрасце и брошуре, које се шаљу нашим члановима бесплатно издато је 142.761 дин. Одборима је послато као помоћ за набавку алата, уређење купатила и др. 38.429·25 дин. За течајеве за учитеље-це издато је 54.710·70 дин., и за феријалне колоније 33.500 дин. Остали су били издаци канцелариски и разни.

У прошлој години је у свему потрошено 815.050·24 дин.

У години 1927 има да се настави рад у одређеним правцима, а нарочита ће се пажња посветити организовању деце изван школе у првом реду оних, који сврше Основну Школу придржавајући их и даље у оргинизацији. Настојаће се да се за мушку децу стварају радионице ручног рада, а за женску децу течајеви из домаће хигијене, прве помоћи и неге болесника. Течајиви за учитеље-це, који ће се спремати за тај рад одржаће се преко распуста. Прошириће се рад за подизање дечијих опоравалишта и леговалишта. Приредиће се „Матерински Дан“ и „Дан Чистоће“.

4. — Школе Црвеног Крста за нудиље и чуварице здравља. —

Прошлогодишња скупштина упозната је с реформама друштвених школа. У вишој нудиљској школи у Београду настава је од две и по године продужена на четири, а у нижој школи у Ваљеву од једне на две године. У обема школама изводи се за све време трајања течаја и теориска и практична настава. У вишу школу примају се ученице од 14—20 година и са најмање четири свршена разреда средње или стручне школе, док у нижу долазе у обзир кандидаткиње од 18—35 година, а са свршена најмање два разреда средње или стручне школе. Код једне и друге школе приправнице морају бити наше држављанке, и телесно и душевно потпуно здраве и добро развијене. — Ова реформа изведена је из два разлога: 1) ради повећања теориске и практичне стручне спреме за нудиљски позив и, у вези с тим, ради развијања љубави према позиву у етичком погледу. Искуство је показало, да је за овај тешки позив претежнија љубав од образовања и да само оне нудиље могу успешно пребродити све тешкоће и нелагодности што их сама нега болесника намеће које се посвете позиву с одушевљењем и самопрегоревањем; 2) ради бољег материјалног и моралног обезбеђења, јер по закону о држ. чиновницима грађанског реда ученице из више школе распоређују се у II категорију, а свршене ученице из ниже школе у III групу и са правом назива и положајем *квалификованих нудиља*. Тако се законским правом оне у болницама и санитетско-медицинским установама сматрају као помоћнице лекара и награде су им, поред стана и хране у болни-

цама, боље него ли награде дневничарки или надничарки. Сем тога, оне тиме стичу право сталности и с временом уживају државне пензије. Ово је имало за последицу бољи избор кандидаткиња: из бољих кућа, са бољим домаћим и школским васпитањем и образовањем.

Разуме се да је овај позив за наше женскиње једна права новина и да ће још која година проћи у одабирању све бољих ученица за будуће нудиље. Али се већ у прошлој години и у једној и у другој школи могао опазити у томе знатан напредак. Доцније ће нудиље својим радом, мало по мало, прибавити себи оно дужно поштовање и углед који овај позив заслужује, па ће многи приговори јавности, а где где и самих лекара, с временом потпуно отпасти.

Има две незгоде које нам доста отежавају бржи напредак нудиљства. Прва је незгода у самим нашим приликама, и она не зависи од нас, а друга је ствар планске и ближе сарадње Црвеног Крста са Министарствима: Војске и Народног Здравља. На име, наше прилике су још увек тако неразвијене и ми смо још увек тако слаби да сем државних санитетско-медицинских установа, које су такођер недовољне, немамо самоуправних и приватних установа, а још мање имамо своје црвенокрстовске установе, где бисмо могли запослити већи број свршених ученица. И не само да их можемо наместити, већ и да те установе и тела могу о свом трошку школовати питомице у нашим школама, те да нам тиме знатно припомогну у њихову издржавању и одржавању. У другим државама, а нарочито код многих иностраних националних друштвава Црвеног Крста (Швајцарска, Немачка, Белгија, Русија, Бугарска и т. д.) питање школовања што већег броја нудиља стављено је на много практичнију основу. Тамо су нудиљске школе отворене у болницама Црвеног Крста, где се примају на негу и лечење болесници који то плаћају, а ученице, одржавајући одељења болнице и негујући болеснике, практично се обучавају. Наше су школе отворене већим делом о трошку Црвеног Крста и добрим делом о трошку Министарства Народног Здравља, а ради практичне обуке ученице раде у војним и државним болницама, где у накнаду добивају један део дневне хране. Због тога су наше школе доста скупе, а свршене ученице ипак упућене искључиво на државну службу. Црвени Крст, дакле, поглавито спрема нудиље за државне грађанске и војне болнице без њихове помоћи.

Што се тиче друге незгоде, која изискује ближу смишљену сарадњу са заинтересованим Министарствима, она је лакша и може се отклонити. Потребно је, наиме, са министарствима која дају места нудиљама, решити: 1) Питање назива квалификоване нудиље-болничарке и круг рада нудиља са више и ниже нудиљске школе. Ово због тога што у истој болници постављене нудиље за квалификоване, једна из више,

а друга из ниже школе, имају исте послове, али због неједнаког школовања разликују се по категоријама и наградама; 2) Питање постављања наших нудиља. Војне болнице ретко их примају, а грађанске и кад их поставе, врло неједнаке награде и принадлежности дају, или, што је још неповољније, остављају их да зависе од добре воље и расположења економи болница у моралном и материјалном погледу. Чести су овакви случајеви са нашим свршеним нудиљама: спавају у болесничкој соби или са послугом, уместо да имају засебно одељење; дају им се у рад и такви послови за које постоји платежна послуга (цепање дрва, доношење воде, рибање споредних болничких одељења, изношење и уношење на носилима болесника и умрлих и други послови који не спадају у одржавање чистоће по самим болесничким одељењима или у негу болесника); мало су или нимало у додиру и под утицајем лекара, те економи болница често употребљавају на зло поверење управника и са нудиљама поступају како не личи. Зато се и дешава да многе нудиље напуштају свој позив, друге га не изводе савесно, неке се одају проституцији, а друге стално траже премештај. Све ово у самом почетку стварања стручног нудиљског кадра неповољно делује на боље приправнице наше нудиљске школе. С овим у вези стоји и питање искључивог постављања свршених нудиља на службу при болницама и санитетско-медицинским установама. Има управника болница и много лекара који не гледају најбоље на нудиље. Радије трпе нестручно особље и ово постављају на службу, па су чести случајеви да у болницама и нема нудиља, већ надничарки које врше све послове, или само бабица, лаборанткиња и послуге које врше и чисто нудиљске послове за које се нису спремале. 3) Утврдити смишљено образовање нудиља за потребе целе земље, па према томе и број школа за нудиље, затим број примања ученица у школе, да би се избегло стварање образованих нудиља које се не могу упослити. У Краљевини постоје, сем наших двеју школа, још и сличне државне школе у Загребу и Сарајеву, а држе се и особени течајеви у Љубљани, иако у наше школе махом Словенкиње и долазе. У Нишу је одржан 1923. г. један течај, а исто тако и при београдској оштој државној болници. И у свима тим школама и течајевима није спроведена јединствена ни теориска ни практична настава, неједнако је време трајања, ученице су разног узраста, а све по успешно положеним испитима добивају дипломе квалификованих нудиља. Да се то доведе у склад, потребна је блиска сарадња нашег Црвенога Крста са Министарствима: Војске и Морнарице и Народног Здравља.

*

Наш нудиљски одсек бавио се овим питањима. Било је у пројекту извођење једног конгреса свих квалификованих и

неквалификованих нудиља о педесетогодишњици Друштва, али с одлагањем ове прославе одложен је и конгрес. По свој прилици овај ће се конгрес по намерама нудиљског одсека држати у овој години, јер се на њему имају расправити сва та питања. У првome реду приступило би се оснивању једног друштва нудиља, које би се бринуло о моралној и материјалној страни нудиљског позива, стајало у вези са свима нудиљама, давало им упуства и савете, а покушало би се и са покретањем једног стручног нудиљског листа.

Београдска Школа за Нудиље прошле године стајала је Друштво 425.080 динара (25.080 динара издаје се на плату директорки школе), а исто толико дало је и Министарство Народеог Здравља. Број ученица на крају 1926. г. био је овај: 31 ученица у најмлађој осмој класи (од примљених 50 у октобру); у седмој класи 15, у шестој 10 и у петој 11 (која до маја 1927. завршава школу) — укупно 67 ученица. Управа Школе има саветодавни и помоћни орган у наставничком већу, чији је старешина члан Гл. Одбора Ц. К., г. Др. Ж. М. Рувидић.

Последњи свој годишњи скуп школско веће држало је 7. новембра 1926. под председништвом г. др. А. Штампара, председника Главне Управе Школе за Нудиље, начелника хигијенског одељења Министарства Народног Здравља.

Директорка Школе је г-ца Ружа А. Хелих.

На *Ваљевску Школу* утрошено је у прошлој години 350.000 динара, а издржавању припомогла је и ваљевска окружна болница давањем једног дела хране у натури. После једногодишњег течаја 14 ученица седме класе положило је испите 8. и 9. фебруара пр. г. и после одржаног шестомесечног стажа у ваљевској окр. болници септембра су добиле дипломе и распоређене као квалификоване нудиље по болницама. Нова, осма, класа (16 ученица) са двогодишњим трајањем школе, примљена 1. марта, а 1. априла пр. г. отпочела су предавања. Управа школе се о њој похвално изражава као о најбољој класи како у погледу учења, тако исто и у погледу владања, понашања и рада у болници. Први семестрални испит положиле су све ученице 17. јула, три одлично, а 11 врло добро; а други су положиле 23. децембра, и то: 3 одлично, 7 врло добро, 2 добро. Две због болести положиле су овај испит 3. фебруара 1927. са добрим успехом.

Председник нудиљског одсека, г. Др. Хран. М. Јоксимић више пута обилазио је школу и у прошлој години је израдио нова правила за двогодишњи течај, која је Извршни Одбор узвојио на 38. седници од 24. децембра пр. г.

Управа школе и Друштво Црвеног Крста претрпели су велики губитак смрћу председника школског одбора и месног одбора Црв. Крста, г. Раде Радосављевића, адвоката. Са њиме се опростили на гробу ученица Ела Качић и потпредседник

месног Црв. Крста г. Богољуб Милошевић, чије говоре доносимо на другом месту.

5. — Лечилишта — санаторије — Црвеног Крсте. И у прошлој години друштвена лечилишта у Врњачкој Бањи и Ковиљачи продужила су рад који успешно изводе од 1920. године, а о чему је било речи у извештају за 1925. г. (Гласник, св. март—април 1926., стр. 100).

У *Врњачкој Бањи* сезона је почела рад 15. маја, а завршила 1. октобра. Примљено је укупно 214 инвалида, који су боловали 3.852 дана. Од ових Друштво је упутило: 1) на бесплатан стан, храну и лечење 73 лица, која су провела 1373 дана; 2) 29 лица провела 555 дана, а која су плаћала стан; 3) 45 лица са 938 проведених дана и имали бесплатан стан без других повластица. — Помоћног особља било је 6 са 828 дана, болничара 4 са 520 дана. — Болесници су боловали већином од стомачних болести и болести црева. На лечењу сваки болесник пробави 21 дан. Приход од станова који је наплаћиван у прошлој години изнео је 15.180 динара, а било је предвиђено 30.000 динара. — Лечилиште, смештено у три виле, располаже са 51 употребљивом собом и 120 постеља. Намештај по собама недостаје, а исто тако потребно је увести и електрично осветљење. У овој години, ако се буде имало могућности, извешће се набавка намештаја.

На лечилиште је утрошено 145.653·11 динара. За издржавање инвалида Министарству Социјалне Политике на крају сезоне поднет је рачун, који ће у 1927. г. бити наплаћен. — Управник лечилишта је већ 7 година пуковник-инвалид г. Пав. С. Каримановић. — О потребама лечилишта водио је старање председник санитетског одсека, ђенерал г. д-р Ж. М. Рувидић.

У *Бањи Ковиљачи*, и ако су бараке биле скоро до трајале, у прошлој години бараке су оправљене толико да су ипак могле послужити за лечење преко сезоне. Санаторијум је прорадио 25. маја, а затворен је 1. октобра. Управник му је био г. Миленко Аћимовић, потпуковник-инвалид. Провели су на лечењу у санаторијуму по 21 дан: 1) 138 инвалида Минист. Соц. Политике са 2.362 дана; 2) лица која је Црв. Крст упутио на стан, храну и лечење 68 са 1408 дана. Од послуге било је 5 лица са 636 проведена дана и 3 болничара са 294 дана. — Болесници су лечени од реуматизма, отворених рана из ратова и од шкрофулозе.

Санитетски одсек у прошлој години био је посветио пажњу бољим смештајним приликама, а председник Друштва је лично одлазио и заузимао се да нам управа бање и даље остави до сада употребљавано земљиште, а интересовао се и за закуп, па чак и за куповину које веће зграде за санаторијум. Није се у томе уопште могло успети, те су сви из-

гледати да у 1927. години неће санаторијум моћи прорадити. Санитетски Одсек проучава питање отварања санаторијума за шкрофулозну децу у Бањи Ковиљачи, место досадашњег санаторијума, па ће о томе можда и овогодишња главна скупштина имати прилике да решава. Од Министарства Соц. Политике тражен је обрачун за инвалиде, које су његови органи упућивали, а према унапред утврђеној дневници у почетку сезоне.

6. — Оporавилиште Црв. Крста у прошлој години, по предлогу нашег санитетског одсека, предато је на старање Београдском Обласном Одбору Друштва. На жалост, ова тако корисна установа није се могла отворити због прошлогодњих непогода и киша, а и због тешкоћа да се нађе једно подесно оцедно земљиште са добром водом и обрасло шумом. Било је покушаја да се поново узме у обзир Авала или Кошутњак, али се одустало због невремена, комараца и немања воде. — Сав рад око опоравилишта изводио је Подмладак, а отпочело се тиме бавити и Министарство Народног Здравља. Међутим, наша је дужност да и у овом правцу остваримо једну смишљену сарадњу у целој земљи између наших одбора, школских органа, Подмлатка и Министарства Народног Здравља. Треба основати по целој земљи опоравилишта за слабуњаву, летовалишта и феријалне колоније за сву школску младеж. Особито је значајно да се, поред свежег ваздуха, купања на мору и рекама, сунца и добре хране, организују код деце и течајеви за прву помоћ (самарићанска служба) и држе поучна хигијенска предавања уопште и у вези са приликама околине, где се те дечије установе отворе.

7. — Дом Ратне Сирочади. Како је поменуто у прошлогодњем извештају (Гласник 1926. св. март—април стр. 101), Дом Ратне Сирочади Друштва [премештен је због бољих смештајних прилика из Ужица у Београд. Овде су деца у Дому за Заштиту и Васпитање Деце, и то у току 1926. примљено 60, а отишло 4, те је на крају остало 56 детета. Од њих су ђаци основне школе 34, гимназије 7, на занатима 14, у женској радничкој школи 1. — Стање исхране, здравља и дисциплине било је добро. Обраћала се пуна пажња и у васпитном погледу. — Сем ове деце у 4 девојчице од 14—17 година су смештене у Обданишту бр. 3 у Београду, једна је у II р. гимназије, а три су у радничкој школи.

Као што је познато, ова се сирочад издржава из прихода Фонда Српског Црвеног Крста у Лондону. Приход у 1926. г. било је 274.957.50, а утрошено је 303.821.71 динара.

Ужички Обласни Одбор стара се свим силама да омогући повратак Дома у Ужице. У томе циљу је придобио своју општину да поклони потребно земљиште и одреди на име

помоћи за подизање Дома 100.000 динара с тим да Главни Одбор из својих средстава учини потребан издатак за градњу Дома. Ово питање такођер заслужује пуну пажњу, па је Санитетски Одсек умољен да га проучи свестрано и учини потребан предлог Главном Одбору.

8. — Одсек међународне помоћи деци при нашем Друштву и у прошлој години имао је доста плодан рад. Било је ново усвојене деце из свих крајева наше земље. Та су деца наша и руска сирочад, или слабуњава деца сиромашних родитеља.

Преглед рада одсека за помоћ деци за 1926. годину.

Табела I — фотокарте

	Цр. Крст је примио деце	Међу-њима		По на-родно-сти		По покрајинама							Без родитеља	Са родитељима	Без оца	Без мајке	Отац-инвалид
		Женска	Мушка	С. Х. С.	Руска	Србија	Цр. Гора	Далмација	Босна и Херц.	Хрватска	Словенија	Војводина					
Јануар 1926.	132	81	51	83	49	65	3	8	14	4	7	31	29	23	60	4	16
Фебруар .	140	83	57	90	50	67	3	9	16	5	8	32	31	25	62	5	17
Март . . .	137	84	53	90	47	68	3	8	15	5	8	30	27	24	63	4	19
Април . . .	134	80	54	88	46	65	3	8	14	5	7	32	28	23	61	4	18
Мај	136	83	53	87	49	66	3	8	15	5	8	31	30	24	59	4	19
Јуни	131	76	55	81	50	68	3	9	13	4	6	28	27	20	62	5	17
Јули	122	67	55	77	45	64	3	7	12	4	6	26	25	21	58	3	15
Август . . .	115	67	48	75	40	63	3	7	10	3	5	24	24	19	56	3	13
Септембар	100	56	44	65	35	56	2	5	8	3	4	22	20	16	50	2	12
Октобар .	117	65	52	76	41	64	3	6	9	4	6	25	24	20	55	4	14
Новембар	114	66	48	72	42	65	3	5	8	4	5	24	23	19	56	3	13
Децембар	110	64	46	71	39	61	3	5	9	3	4	25	22	18	53	3	14
Свега: .	1488	872	616	955	533	772	35	85	143	49	74	330	310	252	695	44	187

Табела II.

По месецима добивене су, преко Међународног Савеза за помоћ деци у Женеви. Суме у динарима — за фотокарте и хитну помоћ.

Јануар 1926. год.	Фебруар	Март	Април	Мај	Јуни	Јули	Август	Септембар	Октобар	Новембар	Децембар	Свега
₴ 0.10·0 Дин. 23.943	Дин. 13.550·25	Дин. 13.444·50	Шв. фр. 50·— Дин 24.107·50	Дин. 13.203·25	Дин. 23.697·—	Дин. 11.851·50	Дин. 11.112·50	Дин. 20.708·30	Дин. 11.466·—	Дин. 16.633·95	Дин. 14.333·05	Дин. 198.050·80 Шв. фр. 50·— Енг. ф. 0·10·0.

Табела III

Хитна помоћ деци која су добила ову помоћ.

Јануар 1926. год.		Фебруар		Март		Април		Мај		Јуни		Јули		Август		Септембар		Октобар		Новембар		Децембар		Свега	
Руских	Српских	Руских	Српских	Руских	Српских	Руских	Српских	Руских	Српских	Руских	Српских	Руских	Српских	Руских	Српских	Руских	Српских	Руских	Српских	Руских	Српских	Руских	Српских	Руских	Српских
26	22	11	13	15	13	19	14	19	10	14	11	12	13	16	14	16	10	15	10	17	10	21	4	201	144
48		24		28		33		29		25		25		30		26		25		27		25		345	

Из тога међународног фонда помогнуто је, као што се може видети из предњих табела, наше деце 955 и руске 533, по систему месечних фотокарти и као хитна помоћ због сиромаштва и болести нашега 144 и руског 201 детета.

У том циљу издата је укупно сума преко 198.500 дин.

Потребно је казати неколико речи о раду на овој помоћи. Ову помоћ наша и руска избегличка деца добивају преко Међународног Савеза за помоћ деци, коме је седиште у Женеви. Савез нам повремено затражи за неки број сиромашне деце тачне податке са њиховим фотографијама, па ове шаље богатим дарежљивим људима ради усвајања једног или више од те деце за неки број месеци. Свакоме шаљу потом 10 шв. франака месечно (око 100 динара), Она деца, која уредно захваљују, јављајући на што су помоћ утрошила, то јест за њих то чине њихови родитељи, стараоци или рођаци, имају изгледа на примање те помоћи за дуже време. Што се тиче издавања хитне помоћи најсиромашнијим, неопходна је лична похода лицу које моли за хитну помоћ, кад се ово налази у Београду. Кад је лице ван Београда, треба имати у његовом месту одбор или повереника Друштва, који ће потврдити да је молилац *заиста* сиромашан. Јер помоћ се не може указати у великом износу, па је због тога баш и потребно дати ономе за кога ће то бити права помоћ.

9. — **Поплаве.** Већ је у неколико речи напред поменуто како је створен Народни Одбор Ц. К. за помоћ пострадалима од поплаве, провала облака и других непогода. Овде ће се мало опширније изнети његов рад у току 1926. г., али опет не потпуно, јер се по правилима Главни Одбор има ограничити на извештај о раду у 1926. г. Па ипак може се још сада сматрати да је рад, који је Народни Одбор, односно његов извршни орган: Главни Одбор Црвеног Крста, водио,

приведен крају. Биће још потраживања помоћи за прехрану до идуће жетве, за поправку кућа од скорашњег земљотреса у Херцеговини и Далмацији, али је највећи део нашег рада завршен.

Као што је у почетку извештаја истакнуто, овај рад Црвеног Крста у целој земљи је несумњиво успео, захваљујући поверењу Краља и Краљице, Владе, Народне Скупштине и целога народа које Црвеноме Крсту поклонили су и у почетку и у току овога обимнога и тешкога рада.

Поклич Црвенога Крста, објављен напред, послат је и у најзабаченији заселак земље, а народни одбори Црвеног Крста у Загребу и Љубљани издали су још и своје прогласе. Велики жупани, срески поглавари, општински органи помогоше нас свесрдно у прикупљању прилога по народу, колико их Црвени Крст до сада ни у једном свом раду није могао прикупити. Организације и сав рад смишљено су вођени према прописима Народног Одбора Црвенога Крста, а који су оштампани на великом плакату ћирилицом и латиницом у 5000 примерака и достављени свима одборима Црв. Крста, великим жупанима и среским поглаварима, Ти прописи гласе:

АКЦИЈА НАРОДНОГ ОДБОРА ЦРВЕНОГА КРСТА ЗА ПОМОЋ ПОСТРАДАЛИМА ОД ПОПЛАВЕ, ПРОВАЛЕ ОБЛАКА И ДРУГИХ НЕПОГОДА.

Задатак, организација, план рада.

I. Задатак:

Народни Одбор Црвенога Крста за помоћ пострадалима од поплаве образован је 15. јула 1926. г. од делегата Владе, Народне Скупштине, и приватних удружења потписника прогласа на народ, а у Народни Одбор Црвенога Крста улазе по правилу централе свих приватних удружења у земљи, која се накнадно пријаве означивши свога представника са замеником.

Задатак је ниже прописане организације:

- а) да прикупља прилоге у новцу и материјалу;
- б) да прибира и надлежним одборима доставља податке о пострадалима и нанетој штети;
- в) да указује прву помоћ пострадалима исхраном, смештањем, одевањем, чишћењем и дезинфекцијом домова и околине.

II. Организација:

А. Народни Одбор Црвенога Крста у Београду. Његов извршни орган: Главни Одбор Црвенога Крста — Београд, Симина 21 и делегати Председништва Народне Скупштине и Краљевске Владе.

Председник оба ова одбора: проф. Д-р Марко Т. Леко;

Секретар Нар. Одбора, г. Хасан Ребац, нач. Мин. Вера и члан Глав. Одбора Црв. Крста.

Благајник г. Маринко Грујичић, директор благајне Црв. Крста; а његов заменик г. Свет. Јовановић, члан Гл. Одбора Црв. Крста.

Б. — 1) Народни Обласни Одбори Црвенога Крста у: Београду, Битољу, Загребу, Љубљани, Мостару, Нишу, Н. Саду, Осијеку, Приштини, Сарајеву, Скопљу, Сплиту, Ужици и Цетињу.

У њих улазе: Велики Жупан у означеном месту, његов пољопривредни и санитарски референт, Председник Општине, Обласни Одбор Црвеног Крста (и Подмладак Ц. К.), представници свих удружења у месту.

2) Извршни орган Народног Обласног Одбора Ц. К.: Велики Жупан са означеним референтима, Обласни Одбор Ц. К.

Оба Одбора су под председништвом председника Црвеног Крста Обласног Одбора.

3) Обављају задатке: сем извршног органа, а под управом овога, и сви представници Народног Обласног Одбора и чланови заступљених удружења.

В) *Народни Месни Одбори Црвеног Крста* у свима осталим местима и то:

1) У жупанијским варошима су чланови: Велики Жупан са референтима пољопривредним и санитарским, Председник Општине, Месни Одбор Црв. Крста (и Подмладак Ц. К.), представници свих месних удружења.

2) Извршни Одбор: Велики Жупан са референтима, Председник Општине, Месни Одбор Црвеног Крста.

Оба су одбора под председништвом Црвеног Крста.

3) Обављају задатке: као под II-Б.—3.

1) У среским местима Срески Поглавар са пољопривредним и санитарским референтом, Председник Општине, Месни Одбор Ц. К. (и Подмлатка Ц. К.), представници свих месних удружења.

2. Извршни Одбор: Срески Поглавар са референтима, Председник Општине и Месни Одбор Црвеног Крста или ново створени одбор Црв. Крста од свих удружења и угледних лица.

Оба одбора су под председништвом Црвеног Крста, ако нема месног Црвеног Крста или се овај не створи под председништвом Среског Поглавара.

3. Обављају задатке: као под II-Б.—3.

1) У осталим општинама: Председник Општине, Месни Одбор Црвеног Крста (и Подмладак Ц. К.).

2) Извршни орган: Председник Општине, Месни Одбор Ц. К. ако постоји, иначе ново створени одбор Црвеног Крста.

Оба одбора под председништвом Црвеног Крста или председника општине или председника ново-створеног одбора Црв. Крста.

3) Обављају задатке: II-Б.—3.

Сваки наведени извршни орган мора имати: секретара, благајника — магационера (једно лице), канцеларију и слагалиште (у згради начелства, општине, школе, црвенога крста, или неког друштва).

III. План рада:

А) Прикупљање прилога:

а) Прикупљају се средства: 1) у новцу и 2) у материјалу: намирнице — пшеница, кукуруз, јечам, брашно, маст, јаја, суво месо (шунка), сланина, шећер, пасуљ, кромпир итд. — рубље, одело, обућа, кревети, постељне ствари (ћебета) итд., посуђе; сапун; разно.

б) Начин прикупљања средстава. Пропагандна средства: предавања, плакати, штампа, кино и слично препоручују се. Тражити бесплатне услуге или по цени вредности материјала.

1) Месни Одбор (извршни орган) поделиће своје место на рејоне (квартове). За сваки реон (кварт) одредиће се 2—3 скупљача, који ће заједно скупљати, Ићи од куће до куће, завода, радњи.

2) Главни начин прикупљања врши се уписом у Уписни Табак, (образац бр. 1.) на лицу места. Скупљачи на лицу места примају прилоге у новцу и материјалу који се одмах ставља у скупљачка кола.

3) На јавним местима и где се свет скупља по могућству причврстити запечаћене касе за прилоге. Натпис на касама: „За поплављене и пострадале!“ Месни Одбор Црвеног Крста рукује касама. Прикупљање приређивањем забава и провода сматра се неподесним за озбиљност момента и са гледишта добре економије.

4) Сав новац и прикупљен материјал скупљачи ће предати на реверс (образац бр. 2) благајнику-магационеру истога дана.

в) Новац се упућује свакодневно или сваконедељно Главном Одбору Црвеног Крста (Симића ул. бр. 21) поштанском упутницом, аманетним писмом или чеком Главног Одбора Црвеног Крста Бр. 50.319.

Материјал упућују сваких седам дана сви Месни Одбори Обласним Одборима Црвеног Крста у Београду, Битољу, Загребу, Љубљани, Мостару, Нишу, Н. Саду, Осијеку, Приштини, Сарајеву, Скопљу, Сплиту, Ужицу, Цетињу.

Материјал подложен квару уновчити у месту скупљања.

Материјал и новац остаје у Месном Одбору ради поделе, ако је у месту или најближој околини нанета озбиљна штета од поплаве, провале облака или града, и то само ако су оштећени остали без крова, те пресељени или, ако им је нестала храна, или покућанство, или одело и обућа, те ако су неспособни или немају могућности да за свој живот привреде.

Б) Указивање и подела помоћи. Опште одредбе:

Указивање услуга, поделу помоћи врше Месни Одбори Црвеног Крста (извршни органи) са својим особљем и члановима месних удружења, које месни одбор за ту сврху одреди и упише у списак тих лица.

Одлуке о помоћи и услугама доноси Месни Одбор Ц. К. (извршни органи по пропису чл. II — тачка В.).

Седнице Месних Одбора за помоћ свакодневне су.

Помоћ и услуге имају обележје прве помоћи. Народни Одбор Црвеног Крста не даје оштету, већ указује помоћ за одржање живота породицама и појединцима, спречавање оболења, услуге за упославање и сопствено привређивање.

Помоћ се не даје лицима, која уживају сталну помоћ ма са које стране, или примају плату.

Помоћ и услуге врше се на основи непосредно добивених података, које прибира месни одбор путем својих органа, или службеног извешћа општинског суда.

Избећи свим средствима злоупотребе, вршити поделу и услуге непристрасно, стећи уверење свих о праведности и непристрасности.

Начин поделе.

За сваки реон (кварт) оштећеног места, или за сваку евакуисану и смештену колонију месни одбор Црв. Крста одређује 1—2—3 старатеља који у име Месног Одбора по потреби скупљају податке. Иста ова лица дају услуге и врше поделу помоћи, ако ово не може да врши благајник-магационер.

У недостатку новца или материјала, новац са тачном сумом тражити од Народног Обласног Одбора Црвеног Крста, коме су суме преко жупана упућене, а материјал такође тражити од Обласног Одбора.

Набавке материјала вршиће Обласни Одбори у споразуму са Народним Одбором Црв. Крста у Београду, а Месни Одбори у споразуму с Обласнима, односно њиховим опуномоћеним изасланицима.

Величина помоћи.

Износ хране да не премаша:

- 1) за старешину породице динара 8.— дневно (две векне)
- 2) „ одраслог члана породице „ 4.— „ (једна векна)
- 3) „ дете „ 3.— „

Старцима, изнемоглима, а особито деци по потреби може се давати нарочит и већи оброк од прописаног.

Новчану помоћ по могућству избегавати, давати у натури, по могућству образовати заједничке народне кујне.

Смештање породица и појединаца без крова (у школе, друге јавне и приватне зграде, у набављене и саграђене бараке, *снабдевање* постељним стварима (ћибета и т. д.), оделом, обућом, — вршиће Месни Одбори Црвеног Крста према месним приликама и потребама, а по предњем распореду.

Чистоћа, дезинфекција, упуства.

Посебан задатак Месних Одбора је надзор и одржавање домова и пребивалишта пострадалих — у чистоти.

У свима местима обратити пажњу да се прибаве државни дезинфектори (лица и апарати), у колико већ не би били упућени на одређена места. Ови ће вршити посао у своме делокругу.

Тражити каламљење против трбушног тифуса.

Побринуту се за довољне количине креча.

Тражити стручна лица за здравствени надзор, пазити на брзу изолацију оболелих. Импровизирање болница по потреби имати у виду.

У виду плаката Народни Одбор Црвеног Крста даје потребна упуства за предохрану од заразе и вршење дезинфекције.

IV. Обрасци:

За све манипулације Народни Одбор прописао је просте обрасце, које доставља свима Месним Одборима Црв. Крста, а новообразовани Месни Одбори добиће их чим се пријаве.

Свима одборима Црвеног Крста и општинама у поплављеним крајевима послата је и објава с упуствима за предохрану од заразе, а штампана је на мањем плакату ћирилицом и латиницом. Објава гласи:

Поплава доноси заразу!**— Упутства за спас од заразе —**

Црвени Крст Срба, Хрвата и Словенаца препоручује Вам шта треба да радите ради чистоте и спаса од заразе у поплављеним местима:

Прво: кречним млеком да намажете под и зидове поплављених и од воде ослобођених подрума, стаја и штала, затим да уклоните блато, а све добро да оперете цеђом или раствореном содом, а затим да исушите све просторије ветрењем или загревањем.

Друго: зидове поплављених соба да окречите свеже раствореним кречним млеком; даске, намештај, постељне ствари, одело, да оперете раствореном содом или јаким цеђом а затим собе да исушите проветравањем и загревањем.

Треће: изручите два или три легена (лавора) кречног млека у бунаре, цистерне, шанчеве, нужнике, затим ове треба испразнити и очистити, те поново насути кречног млека. Бунаре и цистерне поново испразнити и очистити!

Четврто: сву храну добро кувати, а пити само прокувану воду; сирову храну (воће, салату, зеље) опасно је јести.

Пето: пажљиво сапуном прати лице и руке пре и после јела.

Кречно млеко се готови: узети два (2) литра негашеног и ситно стуцаног креча у једну кофу или дрвено ведро (10—12 лит.) и додавати полако воде мешајући штапом док се креч угаси. Кречно млеко губи снагу кад дуго стоји, зато га ваља употребити истог дана када се справи.

Раствор соде се готови: узети пола кгр. соде (натријум карбонат) и растворити у кофу (ведро) вруће воде (10—12 литара воде), Сода је отров! Пазите!

Чувајте своје здравље! — Штитите живот ваше деце!

Сви обрасци за манипулацију одбора Црвенога Крста такођер су у исто време били оштампани и с посебним упутом о употреби послати су уз апел и план организације и рада. Објављујемо и њих да остану забележени као подаци о начину рада Црвеног Крста и његових добровољних часника и сарадника, при чему је спроведен велики надзор да се рад води савесно и правично. Тих образаца било је шест.

Образак бр. 1.

Име скуплјача:

Место: _____

1) _____

Срез: _____

2) _____

Област: _____

3) _____

Уписни табак бр. _____

Прилагаћа за пострадале од поплаве и провале облака

R. broj	Ime priložnika	Prilog u novcu		Prilog u materijalu				
		Din.	p.	Naziv materijala	Kom.	Kgr.	Pari	Met.
1								
2								

Rubrike primanja s jedne i druge strane, a pri kraju, pošto se sabere uopšte, ispuni se ova:

Rekapitulacija prikupljenog materijala

U gotovom novcu	N a m i r n i c e											Odeća i post. stvari						
	Pšenice	Kukur.	Ječma	Brašna	Masti	Jaja	Pasulja	Kromp.	Suvo meso, šunka, slanina	Šećera	Sapuna	Rublja	Peškira	Čebadi	Platna	Čarapa	Obuće	Posude
Din.	p.	K i l o g r a m a											komada	m.	pari	kom.		

_____ 192__ god.

Potpis skupljača

u _____

1) _____

2) _____

3) _____

Образак бр. 2.

Потврда пријема

(Revers)

Прикупљеног прилога за поплављене, примљеног од (скуплјача) (месног одбора) _____

i to:

1) u gotovu Dinara (_____) i slovima Dinara _____

; i

2) niže izloženi materijal t to:

U gotovom novcu	N a m i r n i c e											Odeća i post. stvari						
	Pšenice	Kukur.	Ječma	Brašna	Masti	Jaja	Pasulja	Kromp.	Suvo meso, šunka, slanina	Šećera	Sapuna	Rublja	Peškira	Čebadi	Platna	Čarapa	Obuće	Posudje
Din.	p.	K i l o g r a m a											komada	m.	pari	kom.		

_____ 192__ god.

Primio

za (Oblasni) (Mesni) Nar. Od. Crv. Kr. blagajnik—magacioner

u _____

(OBLASNI) **NARODNI ODBOR**
(MESNI)
Crvenoga Krsta

Obrazac br. 5

192— god.

u

Oblasnom Narodnom Odboru Crvenog Krsta
Glavnom

Čast nam je izvestiti vas, da smo za prošli sedam dana prikupili i izdali na ime priloga za poplavljene i to:

	U gato- vom novcu	N A M I R N I C E										Odeća i posteljne stvari			Posudje				
		Pšenice	Kukuruz	Ječma	Brašna	Masi	Jaja	Pasulja	Krompira	Suvo meso, šunka, slanina	Šećera	Sapun	Rublja	Peškira		Čebadi	Platna	Čarapa	Obuće
		K i l o g r a m a										Komada	m.	Pari		kom.			
Prikupljeno																			
Izdato	a)																		
	b)																		
	v)																		
	Svega																		
Ostaje																			

Izdatak pod a) poslali smo _____ tek. god. _____

Izdatak pod b) poslali smo _____ tek. god. _____

Izdatak pod v) poslali smo _____ tek. god. _____

Ostala saopštenja: _____

Blagajnik-Magacionar,

Predsednik,

Izdane pojedinačne pomoći postradalima od poplave u mestu

Redni broj	Ime lica kome je izdata pomoć	U gotovom novcu		Obroka hrane u naturi			U m a t e r i j a l u														Potpis primaoca pomoći						
		Din.	p.	od 8 din.	od 4 din.	od 3 din.	K i l o g r a m a																				
							Pšenice	Kukuruz	Ječma	Brasna	Masti	Jaja	Pasulja	Krompira	Suvo meso, šunka, slanina	Šećera	Sapuna	Rublja	Peškire	Čebadi	Platna	Čarapa	Obuće	Posude	Kom.		
1.																											
2.																											
3.																											
4.																											
	Svega																										

(S jedne i druge strane sadrži 58 rubrika), a nosi ovaj potpis:

192__ god.

Blagajnik-Magacioner, Predsednik,

(Oblasni Mesni) Odbor Crvenog Krsta

Употреба штампаних образаца, који се достављају свима Обласним и Месним Одборима Црвеног Крста.

— ћирилицом и латиницом —

1). Образац бр. 1 („уписни табак“) служиће искључиво лицима који буду скупљали прилоге (скупљачима прилога), за уписивање имена прилагача и њихових прилога. По испуњењу табака са прилагачима, скупљачи ће из истог извести шта су све и колико прикупили у новцу и материјалу, па ће по врсти материјала унети збирне количине у рекапитулацију која се налази на дну табака. Потом ће сав прикупљени новац и материјал предати заједно са уписним табаком своје Месном Одбору Црвеног Крста, од кога ће добити потврду пријема (реверс).

2). Образац бр. 2 служиће за потврђивање примљених прилога (новца и материјала) од стране Месних и Обласних Одбора. Месни Одбори издаваће ову потврду својим скупљачима прилога, а Обласни Одбори својим Месним Одборима.

3). Образац бр. 3 служиће Месним и Обласним Одборима у место књиге благајнице и магацинске књиге. У њему ће се уводити збирне суме и количине и то: код Месних Одбора укупне цифре из рекапитулација са уписних табака, а код Обласних Одбора укупне цифре примљених прилога од Месних Одбора.

4). Образац бр. 4 служиће исто тако као и образац бр. 3, али само за издавање прилога, нпр. што Месни Одбори буду послали Обласном, или што Обласни Одбори буду послали појединим местима за деобу пострадалима.

5). Образац бр. 5 служиће за подношење седмодневних извештаја а сем тога и за извештаје о послатим прилозима. Ове извештаје шиљаће Месни Одбори увек један примерак својем Обласном Одбору, а један примерак Главном Одбору Црвеног Крста у Београду (Симића бр. 21), Обласни Одбор пак шиљаће ове извештаје само Главном Одбору у Београду.

6). Образац бр. 6 употребљаваће се само при раздавању појединачне помоћи, и у исто ће се уводити имена лица којима се помоћ даје, као и све оно што им се буде издало. А свако лице коме се помоћ буде издала, потврдиће пријем помоћи својим потписом на самом списку.

Напомиње се: да Месни Одбори прецртавају реч „Обласни“, а Обласни Одбори реч „Месни“ на сваком употребљеном бланкету.

Ове бланкете чувајте и по завршеној акцији неупотребљене враћате Главном Одбору Црвеног Крста.

Главни Одбор
Црвеног Крста Краљевине С. Х. С.

У оштампаном плану организације и рада, обрасцима и многобројним расписима и упутима одбори Црвеног Крста стално су упућивани на брз и тачан рад, а за прву помоћ одређивано је колико се има хитно предати из прикупљених прилога у новцу, храни, одећи и другом материјалу. Одбори у поплавленим местима држали су се тих упустава, а својим прегалаштвом и оданим радом многих њихових часника изазивали су велико дивљење. У Бачкој н. пр. од првих дана поплаве Новосадски Обласни Одбор управљао је целокупним радом својих одбора, захваљујући беспримерној окретности његовог потпредседника лекара Д-р Јове Ненадовића. Зато је новосадски одбор могао прихватити прехрану ових и тражити склоништа за преко десет хиљада душа, избеглих из поплавлених места.

Новим позивима и расписима Главни Одбор је непрекидно подстицао све већу делатност одбора и храбрио их да не посустану у прикупљању прилога. Брзо је одобравана подела прикупљене помоћи код одбора у поплављеним местима, а исто тако слати су пристигли дарови у одећи, прва помоћ у новцу одборима који су били окружени пострадалима.

Прехрана и подизање кућа. Рад на првој помоћи трајао је јула и августа, а у многим местима, због поновних киша и поплава, помоћ је указивана и у септембру. Међутим, поплаве упропастише сву летину у више срезова а много стотина породица остаде и без крова. Морала се пружити помоћ Црвеног Крста, да би се спречиле заразе и глад. Прво се имало решити питање склоништа. Колико је о прехрани и градњи кућа вођено рачуна да се само помогну најсиромашнији а највише пострадали, а нарочито да се упосле и сами се помажу не очекујући зиму ослањајући се једино на помоћ Црвеног Крста, сведоче ове две одредбе уз распис одборима Бр. 9094. (Види одредбу бр. 1, на предњој страни).

Помоћ на име прехране и осталих потреба

(Одредба бр. 2)

У старању Црвеног Крста имају све до зиме остати само слаба и болесна лица, деца; а остали одрасли тек толико, уколико немају зараде и до ове не могу да дођу, те им и њиховим породицама прети глад.

Настојати свом снагом да се незапослени упосле. Јесењи радови око кукуруза, винограда и других врста пољопривреде и привреде у опште настају сада, те је и могућност упославања незапослених прилично велика и повољна.

Овога се имају држати стриктно сви одбори у пострадалим местима.

Бр. 9094

3. септембра 1926. г.

Београд.

Народни Одбор Црвеног Крста СХС.

Према добивеним подацима до септембра требало је подићи или оправити око 1200 кућа, у првом реду за потопљена села у Бачкој и Барањи. Одлучено је да се према броју породица, у место барака, подигну сталне куће, зидане до 1,50 м. висине, а затим дозидане ћерпичем, и то од две собе и кујне и једне собе и кујне. Тражена је и за то добивена државна помоћ крајем децембра, а дотле за куповину материјала и прехрану даван је новац из прилога. Доцније је помогнут и Љубљански Обласни Одбор да сиромашним породицама обнови порушене куће, а одређен је мањи кредит и за друге крајеве, где је требало извести подизање или поправку кућа.

У прехрани било је мало теже утврдити колико је за то средстава потребно, јер су из свих крајева пристизале молбе и представке за помоћ, а прилози, међутим, престали су обилно долазити, особито од времена кад је пу-

штена у јавност вест да се чиновницима задржава један део плате у корист поплавлених и да ће се предати Црвеном Крсту. Многи су опет тражили неку врсту накнаде за претрпљену штету, а о накнади се није могло ни мислити кад су у питању животи пострадалих породица, које се немају где запослити те да за себе колико толико привређују. Поново се обраћало одборима, покушавано је, и у многим местима с успехом, да се од биоскопских и забавних улазница један део прилаже Црвеном Крсту. У Војводини са доста добрим успехом прикупљена је храна, док знатну помоћ добисмо и од браће из Америке, код којих је акцију водио нарочити одбор за пострадале у Домовини под председништвом конзула у Њујорку, ревносног г. Д. М. Станојевића. Већу помоћ од исељеника добише такођер и Загреб и Љубљана, коју употребише искључиво за своје пострадале, као и сав прилог из акције за поплавлене. Међутим, и са оно мало средстава што је било на расположењу, није се смело журити са поделом за прехрану, јер се очекивала зима која тек има показати где је прехрана најпотребнија. Покушавано је с тога да се пострадалим земљорадницима може одобрити јевтин дугорочни зајам код Хипотекарне Банке, али за сада без успеха. Па ипак у децембру, а нарочитиу јануара и фебруару ове године, учинило се колико год се могло више да се пострадалима пружи помоћ за прехрану. То ће се мање више још чинити.

Рад на сјасавану деце у поплавленим крајевима од самог почетка није се издвајао од општега рада Друштва у корист пострадалих. Захваљујући предузетим мерама од органа Министарства Народног Здравља, пелцовању против разних зараза и дезинфиковању станбених просторија, кувању воде за пиће, ниједна се заразна болест није појавила. Самим тим начином и деца, најнеотпорнија у таким недаћама и невољама, могла су поред одраслих бити сачувана. Ипак, мало доцније, настала је потреба да се некој деци, нарочито из добровољачких породица, пружи боља храна, топлија одећа и здраво склониште. Новосадски Обласни Одбор Ц. К. и у томе погледу показао је велику заузимљивост. Више деце сместио је у опоравилишта, другој је нашао срдчан пријем код суседних породица, а за већи број чинио је и знатније поклоне у одећи, књигама, храни. Да је само било више разумевања код самих родитеља те деце, и да се Подмладак Црв. Крста могао од првих дана заложити са више умешности за пресељавања те деце у породице других, непоплавлених крајева, било би од неизмерне добити за децу, јер би се деца из пострадалих крајева повукла за неко време. Нажалост, ту је пре свега тешко било сломити навике родитељске са села да се од деце за неко време одвоје, а наш Подмладак за тај задатак није имао довољне окретности. Зато је сасвим разумљиво што је Црвени Крст са преко 100.000 динара

помогао Народну Заштиту у Загребу као члана Загребачког Народног Одбора Ц. К. за помоћ поплављеним, да се може више и боље постарати за смештање најбедније деце из пострадалих крајева у добре породице од несреће поштеђених крајева. Народна Заштита тим питањем се много бавила у време рата и показала је велики успех, па је и сада припомогла да се више десетина деце сачувају од пропасти и одрасту здрави и снажни грађани домовине.

Из књига благајне до краја 1926. године види се примање и издавање за поплављене.

Преглед примања и издавања

I примање*

Народни Одбор Црвенога Крста за помоћ пострадалима од поплаве и других непогода, добио је прилога за пострадале од 3. јула до 31. децембра 1926. године и то:

1. Од Њ. В. Краља и Њ. В. Краљице	Дин.	1,200.000.—	
2. Од Њ. В. Кнегиње Јелене	„	20.000.—	
3. Од Народне Скупштине (из касе)	„	20.000.—	
4. Од Народне Банке	„	500.000.—	
5. Од Торонтал.-Тамиш. Жупан. В. Бечк.	„	1,000.000.—	
6. Од Ген. Конз. СХС Њујорк (Д. 15.471.77)	„	874.622.89	
7. Од Американ. Црв Крста (Дол. 5.000.—)	„	282.500.—	
8. Од појединих лица	„	345.228.44	
9. Од Одбора Црвенога Крста	„	1,827.429.46	
10. Од општинских власти	„	2,149.871.24	
11. Од полицијских власти	„	356.205.14	
12. Од финансијских власти	„	168.477.83	
13. Од школских власти	„	75.091.65	
14. Од духовних власти	„	57.752.35	
15. Од војних власти	„	9.382.—	
16. Од Банака и акционарских друштава	„	161.607.—	
17. Од хуманих и добротворних удружења	„	127.986.60	
18. Од сталешких удружења	„	165.057.—	
19. Од спортских удружења	„	44.102.—	
20. Од разних удружења и установа	„	223.215.80	
21. Од рус. избеглица и њихових установа	„	32.499.10 =	9,641.028.50
22. Државна помоћ	„		9,181.000.—
Свега Динара			18,822.028.50

II издавање

Из Главне Благајне Народног Одбора Црвенога Крста за помоћ пострадалима од поплава, издато је на име помоћи пострадалима за време од 3. јула до 31. децембра 1926. год. и то: (овде се не укључује помоћ одбора коју добише и сами поделише, нарочито Загреб, Љубљана, Осијек, Сарајево, а код Сплита стоји у банци, која укупно прелази преко 1,500.000 динара)

* Овде се показује примање само Главне Благајне, те преко 1,500.000 динара најмање, колико су добили и доцније сами поделили неки одбори треба додати овој укупној суми.

1.	Преко Обл. Одбора Црв. Крста у Новом Саду	Дин.	5,327.500.—
2.	„ „ „ „ „ „	Осијеку	„ 1,855.990.—
3.	„ „ „ „ „ „	Ззгребу	„ 1,158.200.—
4.	„ „ „ „ „ „	Љубљани	„ 1,150.000.—
5.	„ „ „ „ „ „	Сарајеву	„ 200.000.—
6.	„ „ „ „ „ „	Београду	„ 197.420.50
7.	„ „ „ „ „ „	Мостару	„ 50.000.—
8.	„ „ „ „ „ „	Нишу	„ 30.000.—
9.	„ Месног „ „ „ „	Обреновцу	„ 100.000.—
10.	„ „ „ „ „ „	Пећи	„ 60.000.—
11.	„ „ „ „ „ „	Призрену	„ 50.047.50
12.	„ „ „ „ „ „	Вуковару	„ 30.000.—
13.	„ „ „ „ „ „	Бос. Броду	„ 10.000.—
14.	„ „ „ „ „ „	Вису	„ 10.000.—
15.	„ „ „ „ „ „	Ваљеву	„ 10.000.—
16.	„ „ „ „ „ „	Чачку	„ 10.000.—
17.	„ Великог Жупана у Сомбору	„	100.000.—
18.	„ „ „ „ Штипу	„	60.000.—
19.	„ „ „ „ Ђуприји	„	50.000.—
20.	„ „ „ „ Врању	„	30.000.—
21.	„ Поглавара среског у Вршцу	„	5.000.—
22.	„ Суда Општинског у Сеча Реци (Ужич.)	„	5.000.—
23.	Појединачне помоћи разним лицима	„	4.000.—
Свега Дин.			10,503.158.—

*

У почетку ове године Црвени Крст упео се из све снаге прехранити што више може пострададе од поплаве и обнови порушене домове најсиромашнијих страдалника. У место новца даје се за куће градиво и мала потпора за ручни рад, али једним делом вредности (нешто испод половине) материјала помогнути се задужују да по 4⁰/₀, почев од 1928. г. дуг у току 30 године врате Црвеном Крсту *ради појачања фонда за помоћ у елементарним несрећама.*

Сем тога, земљотес у Херцеговини и Далмацији наметнуо нам је дужност да и тамошњим пострадалима притекне Црвени Крст првом помоћи.

Рад још није потпуно завршен, а кад то буде, средиће се по могућству сви подаци и цела радња објавити у засебној књижици. Тај рад на указивању помоћи пострадалима од елементарних несрећа, то јест једна од најсветлијих страна рада нашега Црвенога Крста после рата и њу је он као и на бојном пољу, изводио са пуно части. Уместо прославе педесетогодишњице Црвени Крст је достојно овим радом обележио и нове правце и размере свога рада у наредној педесетогодишњици.

III

Међународна радња.

Јединство рада Црвеног Крста у целом свету даје му снагу која, преко његове велике и моћне међународне организације, изазива поверење свих влада и становништва свих земаља. И кад је то јединство прошле године због сукоба Лиге и Међународног Комитета Црвеног Крста унеколико било уздрмано, то је де-

ловало доста неповољно на сва друштва Црв. Крста. Тај спор између Лиге и Комитета, док се решавао у кругу искључиво њиховом, имао је изгледа да ће се споразумно решити и несугласице изгладити без суделовања и националних друштава Црв. Крста. Међутим XII Међународна Конференција, одржана новембра 1925. г. у Женеви, покушала је да његово решење узму на себе и национална друштва Црв. Крста. После јавнога претреса Конференција одлучила је сазвати Специјалну Конференцију 1. јула 1926. г. Сад су и Лига и Комитет отпочели обраћати се националним Друштвима Црв. Крста, један другоме оспоравати утицај и значај рада после рата и позивати их да се изјасне за или против учешћа на специјалној конференцији и да заузму став у питању сукоба.

Наш међународни одсек проучавао је ово питање и потом је изабрано пет чланова да саставе одговор нашег друштва у спору између Лиге и Комитета. Овај одбор је саставио тачке за одговор, а председник друштва стилизовао је ово писмо:

„Сукоб, који се на жалост појавио између Комитета и Лиге Друштава Црвеног Крста, морао је одвећ неповољно утицати на сва национална друштва Црв. Крста.

Сви досадањи покушаји да се до измирења дође остали су без успеха. То већ јасно показује, да питање спора није тако просто и да захтева свестраније и дубље проучавање.

Без обзира на ту прилику, жеља је већине XII Међународне Конференције, да се питање сукоба што пре поднесе на решавање Специјалној Међународној Конференцији Друштава Црв. Крста, која према одлуци XII Међународне Конференције има се сазвати најдаље до 1. јула ове године. При том не треба губити из вида велику опасност од те Конференције, ако би се донела одлука, која би могла штетно утицати на заједнички рад Друштава Црвеног Крста и на њихов будући развитак. — Била би одвећ велика погрешка на тој Конференцији излагати се опасности: да се место потпуног уједињења „Комитета“ и „Лиге“, дође до њиховог *пошћуног разједињења*.

Да би се та опасност избегла, или бар на најмању меру свела, *преко је пошћребно* да се *пре Конференције* међу собом споразумеју национална Друштва Црв. Крста и утврде да на Конференцији:

- 1) поред „Комитета“ има да учествује и „Лига“,
- 2) да на Конференцију дође најмање $\frac{4}{5}$ од целокупног броја Националних Друштава Црв. Крста.
- 3) да одлуке о сукобу на тој Конференцији, ако се не би успело да буду једногласне, да буду бар са већином од најмање $\frac{3}{4}$ од целокупног броја чланова присутних на Конференцији.

Ако се пре Конференције, бар о тим условима, не би дошло до споразума, онда је боље *одложити Конференцију и наставити проучавање* спорних питања између „Комитета“ и „Лиге“.

Садањи односи између „Комитета“ и „Лиге“ несразмерно су од мање штете по опште интересе Друштава Црв. Крста, но, ако би се на Конференцији, која се има сазвати до 1. јула о. г., донеле одлуке које не би могле задовољити обе организације, и „Лигу“ и „Комитет“, као и национална „Друштва Црв. Крста“.

Ово своје гледиште доставио је на француском језику наш Црв. Крст Комитету, Лиги и свима националним друштвима Црвеног Крста, молећи ова последња за одговор и њихово мишљење. Од многих друштава Црвеног Крста дошли су одговори чије су копије достављене Међународном Комитету и Лиги Друштава Црв. Крста.

Ова Специјална Конференција, одложена за доцније, сазвата је и одржана од 16.—18. новембра у Берну. Извештај са ње наводи се у овом броју „Гласника“ из пера председника друштва, који је био на тој Конференцији. Наш Црвени Крст биће срећан, ако се остваре резолуције са конференције, на чијој је изради сарађивао и председник нашег друштва. Постигнут успех је у томе што ће се створити међународни Савез Црвеног Крста који ће бити глава свих друштава Црвеног Крста, а његова десна и лева рука биће Комитет и Лига, који ни у колико неће изгубити од своје независности у начину организације и у области рада.

Лига Друштава Црвеног Крста и још неколико националних друштава нису узели учешћа на конференцији, али ће то питање бити предмет разговора о заседању Савета Гувернера Лиге у почетку маја о. г., а тај савет чине председници свих друштава Црв. Крста. Учесници на Конференцију у Берну свечано су обећали да ће се на овоме заседању Савета заузети да се прихвате одлуке Конференције.

*

Нацрт Међународног Савеза за помоћ у случају великих несрећа на путу је остварења. Наш Црвени Крст постигао је да Министарство Спољних Послова у име владе одреди сталну годишњу помоћ Савезу. Од овога Савеза имаће и наша земља користи, јер ће и наше друштво Црвеног Крста из његовог фонда на случај какве несреће у нашој земљи добивати хитну помоћ.

*

У току прошле године помогли смо са по 10.000 дин. пострадале од земљотреса на Куби и у Јерменији. Преко нас за наше поплављене добили смо од Америчког Црвеног Крста 5.000 долара, а Међународни Комитет и Лига нудили су нам своју хитну помоћ, на којој смо се захвалили, сматрајући да ћемо бити у стању сами своје пострадале помоћи. Приликом овогодишњег земљотреса у Херцеговини и Далмацији такођер смо се захвалили на понуђеној помоћи, а примали смо помоћи које су нам спонтано стигле. Таква је помоћ дошла од Савеза Црвеног Крста, Полумесеца и Савеза Совјет. Социјалистичких Република.

*

Наш Црв. Крст у току целе године одржавао је тесну везу са међународним Комитетом, Лигом и свима националним

друштвима Црв. Крста, дописујући се међусобно и замењујући издања.

*

У прошлој години на име сталне субвенције послато је Лиги и Комитету укупно 25.000 динара.

*

Од међународног бироа у Женеви за исељенике у току године добили смо више молби за услуге, разна саопштења или обавештења за породице и рођаке наших исељеника у Америци, или другде. То посредовање све се више тражи, па ће га Друштво и у овој години радо чинити.

*

Са Међународним Савезом за помоћ деци у Женеви у сталној смо вези и уредно сваког месеца слата нам је помоћ за поделу појединцима за децу или по фотокартама, да ову помоћ преко одбора Црвеног Крста шаљемо старатељима наше и руске сирочади.

IV

Непокретна имања Друштва.

1) *Дом Друштва*. У извештају који је поднет прошлој годишњој скупштини (Гласник, свеска март-април 1926. стр. 105.) видели смо како је текло подизање новог Дома. У току 1926. г. Дом је потпун довршен, а 6. фебруара 1927. г. освећен је на дан оснивања Друштва, о чему је на другом месту било речи.

Нови Дом располаже свима просторијама за канцелариске потребе Главног Одбора, Подмлатка, Београдског Обласног Одбора, има простране слагалишне просторије, дворане за седнице, скупштине и свечаности. Просторије које Црвени Крст за сада не затрема издате су под закуп, а исто тако и друштвено платежно особље, које је добило стан на мансарди зграде, плаћа Друштву нешто спуштени закуп.

Целокупна изградња Дома, осим намештаја који ће се поступно набављати, стаје 4.300.000, а предвиђено је било да се може утрошити до 4 милиона динара. Ово повишење потекло је од проширења слагалишта, од израде мансарде, од многих одступања од плана према одлукама Главног Одбора. Ипак је ово повишење незнатно, захваљујући знатним уштедама, што је зграда рађена у друштвеној режији, те измене плана и неки додаци нису изазвали велике издатке. На седници од 31. децембра 1926. г. проширени Извршни Одбор одобрио је сва прекорачења, јер су она изазвана изменама плана и посебним радовима, а према мишљењу и предлозима стручнога техничког одбора и својевременим одлукама Извршног Одбора. Том приликом изјављена је топла захвалност г. Миливоју Смиљанићу, председнику одбора за подизање Дома, на свесрдно улаганом труду и старању да Дом буде израђен солидно.

За развитак Друштва у другој педесетогодишњици Дом ће несумњиво бити од пресуднога значаја. Он је матица Друштва, из које ће у свима правцима излазити племените мисли Црвенога Крста намењене одраслима и омладини. Надати се да ће у другој педесетогодишњици Црвенога Крста Срба, Хрвата и Словенаца, под окриљем ове простране установе и његове заставе милосрђа, сви Срби, Хрвати и Словенци, и сви држављани Краљевине заједнички поради на пољу свога и државнога благостања и своје и државне лепше будућности.

Просторије издате под закуп донеће у 1927. г. години око 300.000 динара прихода, а за амортизацију суме утрошене на зграду сваке године уносиће органи Црвеног Крста, који се користе просторијама у Дому, одређене свотеу своје годишње буџете.

2) *Имање на Сави (Београд)*, као што је поменуто у „Гласнику“, св. март-април 1926. г. стр. 107., и у прошлој години било је један од главних извора друштвених прихода. Ови су знатни од издатих локала (кафана, дућани, магацини), док су станови издати по предратним закупним ценама. Ако новембра о. г. не буде било више продужења закона о становима, Главни Одбор мораће у Карађорђевој ул. бр. 21. и 23. приступити већим оправкама обеју двоспратних зграда, док за двоспратну зграду у броју 19. исте улице то не би вредело, јер је превише трошна. На њено место би можда било уносно имати ново озидану палату, или да се имање прода и од добивене суме да се изведу све оправке и преправке на другим двома, које су солидне, добро зидане и темељне зграде. Једна или друга одлука зависиће од извођења генералног плана града Београда, по коме се уклања ова зграда. Но и она ће у току ове и још две године доносити знатне приходе Друштву, јер је „Хотел Крагујевац“ под њом, а овај је од 4. јануара 1927. издат по 20.000 динара месечне кирије. — У сваком случају у току 1927. године проучиће се и практично одлучити питање да имање на Сави доноси од купаца станова веће приходе, јер то друштвене потребе све више изискују.

3) *Имање у Нишу* није ни у прошлој години доносило никакве приходе. Како је већ саопштено прошлој годишњој скупштини (Гласник, фебр.-март 1926. стр. 107.), у тамошњим зградама чува се један део санитетског друштвеног материјала. Обласни Одбор има у Дому своје канцеларије. У време рата може се Дом претворити у болницу са 100 до 120 постеља. Ако Нишком Обласном Одбору пође за руком да у овој и наредним годинама буде још активнији, може се питање бољег коришћења Дома поставити на дневни ред, па било да га употребљава Подмладак за своје радионице, било да послужи течајевима за прву помоћ, или да се тамо премести

школа за нудиље и чуварице здравља. Нарочито би се у овом последњем случају могло корисно употребити веома про-

страно двориште Дома. О томе се Главни Одбор има ближе договарати с Обласним Одбором у Нишу.

4) *Купатило у Пироту* остало је и у прошлој години неискоришћено. Да се њим још не служи оно мало војске у Пироту, та би друштвена установа била сасвим затворена. Министарство Војске није имало могућности да га откупи и премести у које веће место, где има више војника, а да га Друштво пресељава и поново постави у коме другом месту, било би веома скупо. Опет је била замољено Министарство Војске да га откупи, јер се оно тим купатилом са дезинфекционим апаратима бесплатно служи од 1913. год. Понуђено је такође на откуп и општини у Пироту, или ако то она не би могла, да га премести у саму варош и оправу, па да се грађанство њим служи по утврђеној такси у корист Црвеног Крста и општине. У очекивању одговора од општине, а на представку г. Министра Војске и Морнарице да се купатило уступи дефинитивно у својину војске, пошто се ова стално њим користи, оправља и води кроз инвентар као својину пиротске војне болнице, проширени Извршни Одбор Друштва на својој седници од 8. априла прихватио је предлог г. Министра Војске и Морнарице. Тако је најзад решено ово питање, које се протезало од 1913. године, и овакав велики завод за дезинфекцију и 42 тушевске решетке Друштво Црвеног Крста драговољно је поклонило нашој војсци.

5) „Паланачки Кисељак“ биће још у експлоатацији једне приватне групе до краја 1928. год., о чему је било речи и на прошлој годишњој скупштини. На неколико седница било је говора да се продужи са радовима на испитивању боље киселе воде и да се, по потреби, откупе суседна земљишта, али је одсек за „Паланачки Кисељак“ противан томе све док уговор закупцима не истекне. — На жалост ово имање Друштву готово никакве приходе не доноси, јер закупци се не труде да експлоатисање прошире, а при том нису вољни да се споразумевају са Друштвом око тога, нити пак хоће у довољној мери да извршују уговорне обавезе.

6) *Стање Слагалишта.* — У слагалишту у прошлој години није било већих промена. Издато је у 1926. г. око 100 разних артикала у разним количним појединцима и установама на име помоћи, и то само у случајевима преке потребе. Ту не долазе у обзир примљене и издате ствари за поплављење, које су прошле кроз слагалиште. Преглед стања слагалишта, као и преглед издатих ствари, налазе се у слагалишту. У њему има у мањим количинама око 900 разних артикала, као: рубља, одеће, постељних ствари, посуђа, лекова и т. д., а завојни материјал и носила налазе се на чувању у Нишу. Због раније оскудице у просторијама нису вршене набавке слагалишног материјала. То није чињено ни у прошлој години због подизања Дома. И зато раније одређени кредити нису утрошени, већ ће се у току 1927. г. извршити набавка 3500 пари рубља, 2500 ћебади, једна мања количина вате и прибор за једну потпуну покретну болницу са 100 постеља. Поред тога, набавиће се санитарски материјал на рачун репарација у износу 422.000 динара, колико је досуђено на име ратне штете. И у овогодишњем буџету предвидеће се једна сума такође за снабдевање слагалишта потребним материјалом.

Надамо се да ћемо у 1927. г. друштвено средишње слагалиште моћи толико снабдети да нас не може задесити каква несрећа било у коме крају а да јој се одмах не супротставимо.

V

Закључак.

У 1926. години започети посао за пострадале од поплаве, може се слободно рећи, достојно ће обележити годину педесетогодишњице нашега Црвенога Крста. Њему је поверење целе земље ставило у дужност да у тешким тренуцима притекне страдалницима у помоћ, и понављамо: сви месни и обласни одбори његови изведоше ту тешку и голему дужност свесрдно и потпуно. Са узвишеном мишљу на велику дужност солидарности и милосрђа, које Црвени Крст код дародавалаца подстиче и невољнима помоћ указује, да завршимо овај кратак извештај.

Главни Одбор зна да је у току прошле годне велики терет навалио на све обласне и месне одборе, на све сараднике и пријатеље Црвеног Крста. У неким значајним тренуцима Главни Одбор је у више махова позивао у помоћ све одборе Црвеног Крста, и по више пута, јер су потребе невољних очекивале наш бржи и обилнији рад на прикупљању дарова. А то нас учи, да руковођење пословима и код месних одбора постаје све више скопчано с поделом дужности чланицама управних и надзорних одбора, са све већим обвезивањем и свих осталих чланова Црвеног Крста на испуњавање својих чланских дужности. У прошлој години сви одбори и чланови Црвеног Крста имали су положити испит смишљеног и тешког рада на једној великој вежби војске Црвеног Крста. И стварно, по распореду рада, по ревности и дисциплини одбори, чланови, сарадници и пријатељи Црвеног Крста на делу су личили на једну добровољну, истрајну и пожртвовану војску милосрђа. А та војска, на своје раду, изводила је само једну и прву пробу, но она својом истрајном вежбом за дуже време свакога дана пружала је доказе да Црвени Крст све више постаје оно што заиста мора бити, и што заиста треба бити.

Тој првој вежби, тим великим напорима одбора и чланова Црвенога Крста, Главни Одбор са дивљењем одаје част и пуно признање.

И на почетку тога смелог и пуно лепих нада дела у остваривању мисли и задатака Црвеног Крста, Главни Одбор с поносом пратио је из ближе рад свих одбора, учествујући и сам у њиховим напорима, старању и бризи, а често и у радостима њиховим, што посао напредује. Захваљујући њиховом тесном додиру са најширим слојевима народним, они су црпили и одржавали стално одушевљење и нову вољу да се за Црвени Крст, за његово дело све више даје са симпатијама, с уживањем. Дух Црвеног Крста зрачи сада од месних одбора и чланова по целој нашој земљи: осећа се дах и снага Црвеног Крста, воли се лепота племенитог његовог дела. То је учинио рад Црвенога Крста у прошлој години, па Главни Одбор жели да сви одбори и чланови суревњиво чувају ту тековину Црвенога Крста и у новим његовим радовима, било у рату или у миру, позивајући их, да још пожртвованије служе Црвеном Крсту и своје угледном народу својим личним примером, својим делом, својим напорима.

Данас, кад смо у неколико окружени светом који је добрим делом прожет сумњом и себичношћу, не треба да клонемо и постанемо малодушни у одбрани наших мисли и дивног рада Црвеног Крста. Напротив, још смелије порадимо да се утицај његових идеја распростире у целом народу све више, на срећу наше домовине и човечанства. Дужност која нам је пала у део јесте велика, али је и ватрена наша љубав за нашу Краљевину, па ћемо је лако испуњавати.

Удружени, са пуно полета, прожети истом вољом, истим духом, јер тежимо истоме циљу, ми морамо нашем Црвеном Крсту давати све лепши и снажнији живот. А онда, његов добротворни утицај и наш понос у раду на добрим делима неће изостати као награда за пожртвовани рад. Чинимо све што ће будућим нараштајима послужити као пример како треба непрекидно радити да нам земља буде здравија и срећнија.

7) *Финансиски део извештаја.* — Прошла година била је једна од најповољнијих у новчаном погледу. По буџету било је предвиђено 3,150.000, а стварно је добивено 3,737.086.58 динара прихода. Највише прихода донеле су ове партије: од чланарине редовних и помажућих преко 240.000 више од предвиђеног. Затим преко 138.000 динара више примљено је од непокретног имања, преко 135.000 од камате на капитал, од друштвеног дана преко 68.000 динара и т. д. Укупно је више остварено прихода за 587.086.58 динара.

И са расходима у главном могли бисмо бити задовољни. Издато је 2,787.757.88 уместо предвиђеног расхода у 3.150.000 динара. Али се овде мора имати у виду да су неке партије знатно прекорачене у издацима, — на пример, не-присновеном фонду уместо 75.000 предвиђеног расхода дато је 191.542.12 динара (што стварно није расход); на штампање правила и др. 49.717 динара; на плате особља издато је више 55.360 динара, због тога што се редукција особља због друштвеног дана и поплаве није могла извести, а и због тога што су на ту партију књижени издаци и за особље које не спада у канцелариско особље (директорка Нуд. Школе, адвокат, шофер, чувар имања на Сави, надзорник „Пал. Кисељака“). Друге су партије незнатно прекорачене, на неке је мање утрошено, а друге нису ни дирнуте. Тако нису издате ове суме: за дечије опоравилиште 50.000 (јер није било отворено у 1926. г.), на самарићанске курсеве и хигијенску пропаганду по 50.000, за набавку санитетског и др. материјала 200.000, за прославу 50-годишњице 200.000 дин. Укупно није издато око 550.000 динара. Али кад се има на уму, да би на пример издатак за прославу педесетогодишњице у 200.000 динара у најмању руку био покривен добровољним прилозима са изложбе и са конгреса Подмлатка и нудиља о педесетогодишњици, јер је ова имала донети и велике прилоге за набавку два санитетска авиона, онда би ипак било стварне, и ако мале, уштеде у буџету.

Из приложеног биланса прихода и расхода, који је прегледао и потписао Надзорни Одбор Друштва, подробно се види финансиско и имовно стање Друштва у 1926. год. Кроз тај биланс нису прошли приходи и расходи за поплављене, јер је радом управљао Народни Одбор Црвеног Крста, коме ће се на крају поднети опширан извештај и у томе

погледу. Међутим, по нашем буџету у времену пре поплаве већ је било издато на име помоћи пострадалим од елементарних несрећа 92.319.70 од предвиђене своте од 100.000 динара, што се у билансу показује.

У овој години Главни Одбор позвао је све одборе у земљи да своје приходе увећају већим уписом чланова. У свакој области Ц. К. треба уписати по 5000 ред. чланова. Главни Одбор сматра да се напорним радом може постићи да у место досадањих двадесетак хиљада чланова Друштво у 1927. има 70.000 само редовних чланова. То значи да би само од овог броја чланова припало: месним одборима 2.100.000, обласним (14) 525.000 и Главном Одбору 525.000 више 700.000 динара за *Гласник* за сваког редовног члана. Друштво дакле треба да 2.800.000 динара добије и на извођење задатака Ц. К. у 1927. г. утроши само од редовних чланова! Међутим зар се не може уписати још толико хиљада и помажућих чланова?

Зар наше потребе и потребе нашега народа нису веће од потреба Швајцарског Црвеног Крста? Зар малена Швајцарска може имати 80.000 редовних чланова, а куд и камо већа наша земља да стоји стално на 20.000 свих чланова? Зар се у свакој области Друштва не може уписати само 5000 редовних чланова са годишњим улогом од 40 динара?

Ето о чему ће и овогодишња скупштина решавати. Како уписати 70.000 редовних чланова и увећати одборска средства за рад, томе она има посветити сву пажњу и донети стварне упуте за одборе и њихов све већи и живљи рад у 1927. години. То правила Друштва потпуно омогућавају одборима, и то се може постићи. Сваки обласни одбор само од тога прихода имао би просечно по 38.500 динара за своје потребе, са којом се свотом може имати уређена канцеларија за прегледан рад у области.

Извод прихода и расхода Друштва

Р. бр.	П Р И Х О Д И	Предвиђено буџетом	Добивено	Укупно
1	Од непокретног имања	750.000.—	888.712.—	
2	„ купона са вредећих папира	180.000.—	184.644·50	
3	„ извођења друштв. дана .	600.000.—	668.574·64	
4	„ Срп. Црв. Крста у Лондону	270.000.—	274.957·50	
5	„ Министар. Соц. Политике	200.000.—	217.490.—	
6	„ санаторијума у Врњ. Бањи	30.000.—	15.180.—	
7	„ добровољних прилога . .	50.000.—	55.308·45	
8	„ помоћи самоуправ. власти	50.000.—	47.445.—	
9	„ чланарине утемељача и до- бротвора	10.000.—	24.687·12	
10	„ чланарине сталних чланова	10.000.—	17.660.—	
11	„ чланарине редовних члано- ва и помажућих	150.000.—	} 390.063·67	
12	„ претплате на лист	100.000.—		
13	„ застарелих згодитака . .	5.000.—	101.750.—	
14	„ наплаћених општ. такса од кираџија	45.000.—	34.690.—	
15	„ продаје штампаних ствари	—	889.—	
16	„ разних непредвиђених при- хода	50.000.—	21.440·16	
17	„ прилога за набавку сани- тетских авијона	—	8.452.—	2.951.944·04
18	„ камате на капитал	650.000.—		785.142·54
		3.150.000.—		3.737.086·50
Добровољни прилози за по- плављене			9.641.028·50	
Државна помоћ за поплав- љене			9.181.000.—	18.822.028·50
				18.822.028·50

Шеф књиговодства,
Душ. М. Недељковић, с. р.

Директор друштв. финансија,
Мар. М. Груичић, с. р.

Црвеног Крста С. Х. С. за 1926. год.

Р. бр.	РАСХОДИ	Предвиђено буџетом	Утрошено	Укупно
1	Плате службеног особља . . .	415.000.—	470.000.—	
2	Издржавање Нудиљ. Школе у Београду	400.000.—	400.000.—	
3	Издржавање Нудиљ. Школе у Ваљеву	350.000.—	350.000.—	
4	Издржавање санаторијума у Врњ. Бањи	250.000.—	145.653·11	
5	Издржавање санаторијума у Ковиљачи		81.600·50	
6	Издржавање ратне сирочади	270.000.—	303.821·71	
7	„ дечијих опорав.	50.000.—	—	
8	Помоћ Подмлатку Цр. Крста	150.000.—	150.169·95	
9	Субвенција Лиги и Комитету Црвеног Крста	25.000.—	24.999·75	
10	Самарићански курсеви	50.000.—	—	
11	Хигијенска пропаганда	50.000.—	—	
12	Издавање листа	160.000.—	161.914·—	
13	Личне помоћи	15.000.—	13.530·—	
14	Помоћи у елемен. несрећама	100.000.—	92.319·70	
15	Набавка санит. и др. матер.	200.000.—	2.177·60	
16	Набавка намештаја и прибора	—	3.090·—	
17	Трошкови год. скупштине и Главног Ообора	20.000.—	13.638·50	
18	Прослава 50-то годишњице .	200.000.—	4.294·15	
19	Извођење друштвеног дана	25.000.—	30.632·50	
20	Канцеларијски трошкови . . .	25.000.—	22.527·50	
21	Одржавање канцелар. наме- штаја и прибора	10.000.—	2.976·—	
22	Одржавање непокрет. имања	20.000.—	12.781·—	
23	Поштански троткови	7.000.—	6.668·79	
24	Излачење лозова	4.500.—	4.274·—	
25	Полице осигурања	15.000.—	19.413·—	
26	Библиотека и музеј	20.000.—	4.258·—	
27	Одржавање магац. материјала	2.000.—	1.569·—	
28	Путовања у земљи	10.000.—	7.843·50	
29	„ „ иностранству	40.000.—	26.149·60	
30	Подвозни и трансп. трошкови	10.000.—	1.352·—	
31	Огрев и осветлење	25.000.—	27.579·40	
32	Трошкови аутомобила	30.000.—	28.548·40	
33	Општ. таксе (водовод и др.)	40.000.—	34.563·—	
34	Царине	3.000.—	—	
35	Штампање разних ствари . . .	—	49.717·—	
36	Разни непредвиђени расходи	33.500.—	35.342·10	2.533.763·76
37	Неприкосновеном фонду . . .	75.000.—	191.542·12	
38	Фонду за прву помоћ	50.000.—	50.000·—	
39	Фонду за набавку санитет- ског авијона	—	8.452·—	249.994·12
		3.150.000.—		2.783.757·88
40	Помоћ поплављенима		10.503.158·—	
41	Трош. око помагања поплав.		55.942·70	
42	Фонду за поплављене за- стала готовина		8.262.927·80	18.822.028·50
				18.822.028·50

Председник друштва,
Д-р Марко Т. Леко, с. р.

Рачун Губитка и Добитка на ДУГУЈЕ

<i>Р-ну Расхода Амортизац. Фонда</i>		
за расходе по лутр. зајму		266.173·75
<i>Р-ну Расхода Друштва Ц. К.</i>		
за друштвене расходе		13,092.864·46
<i>Р-ну Намештаја</i>		
за отпис		263·—
<i>Р-ну Неприкосновеног Фонда</i>		
за приходе који му припадају и то:		
чланарина утемељача и добротвора . .	24.637·12	
„ сталних чланова	17.660·—	
помоћи самоуправних власти	47.445·—	
застарели згодитци	101.750·—	191.542·12
<i>Р-ну Фонда за прву помоћ</i>		
за дотацију по буџету		50.000·—
<i>Р-ну Главнице</i>		
за разлику између прихода и расхода .		2,865.954·10
		16,466.797·43

Рачун Изравнања на дан

I Лутријски рачуни:		
<i>Р-ну Осшава код Народне Банке</i>	14,665.600·—	
„ „ „ Управе Фондова	202.741·—	
„ Дошација за Лозове	301.648·—	
„ „ Згодишка	213.550·—	
„ Тек. Амортизационог фонда	454·10	15,383.723·10
II Друштвени рачуни:		
<i>Р-ну Благајне динара</i>	544.827·93	
„ Намештаја	2.000·—	
„ Дейо-а код Народне Банке	108.500·—	
„ Улога на штедњу	20,114.692·75	
„ Харџија од вредности	6,785.800·—	
„ Непокрепности	2,000.000·—	
„ Дозиђивања Дома	3,863.932·73	
„ Дужника	244.215·—	
„ Осшава	1,140.946·10	34.804.914·51
		50.188.637·61

Шеф књиговодства,
Душан М. Недељковић, с. р.

Директор друштв. финансија,
Мар. М. Грунчић, с. р.

Надзорни Одбор Друштва Црвеног Крста на основу чл. 15.
битка и Р-н изравнања и упоредио их са Глав-
Чланови: Вој. Ст. Јанковић, с. р., Благ. Ј. Антонијевић, с. р.,
Ј. С. Давичо, с. р., Ђорђе Н. Рашић, с. р.

дан 31. децембра 1926. год.

ПОТРАЖУЈЕ

Од Р-на Прихода Амортизац. Фонда за приходе Амортизац. фонда	525.880.—
Од Р-на Прихода Гарантног фонда за Приходе Гарантног фонда	196.176.—
Од Р-на Прихода Друштва Ц. К. за друштвене приходе	13,502.592·74
Од Р-на Прихода Депо-а код Н. Банке за приходе депо-а	9.220.—
Од Р-на Камате за камату на капитал	785.142·54
Од Р-на Ажије злата за ажију на продато злато	238.806·10
Од Р-на Ажије стр. монете за ажију на продаји стр. монете	584.942·05
Од Р-на Ажије вред. папира за ажију на продаји вред. папира	624.038.—
	16,466.779·43

31. децембра 1926. год.

I Лутријски рачуни:	
Од Р-на Амортизационог фонда	11,759.000.—
„ „ Гарантног фонда	2,906.600.—
„ „ Извучених Лозова и Згодишака	515.198.—
„ „ Тек. Гарантног фонда	3·22
	15,180.801·22
II Друштвени рачуни:	
Од Р-на Фонда за подизање дома	9,153.884.—
„ „ Нејриковеног фонда	3,628.047·97
„ „ Фонда за прву помоћ	116.854·95
„ „ Фонда за пошлављене	8,262.927·80
„ „ Фонда за набавку саниш. авијона	8.452.—
„ „ Женевских фондова	8.482·95
„ „ Фонда за разлику на курсу в. њ.	4,291.914·25
„ „ Фонда Подмлашка Ц. К.	1000.—
„ „ Осшављача осшава	1,140.946·10
„ „ Повериоца	8.869·12
„ „ Главнице	8,386.457·25
	35.007.836·39
	50,188.637·61

Председник Друштва,
Д-р Марко Т. Леко, с. р.

друштвених правила прегледао је овај Р-н Губитка и До-
ном Књигом и нашао да су тачни.

Председник Надзорног Одбора,
Јос. Ковачевић, с. р.

Попис имовине Друштва Црвеног Крста С. Х. С.

на дан 31. децембра 1926. год.

I. Актива:

1. Гошовина у благајни:			
у динарима			544.827·93
2. Вредеће харџије у благајни:			
6.257 ком. обв. 2 ¹ / ₂ % ренте за Р. Ш.		6.257.000·—	
à 1.000·—			
5.216 ком. обв. 7% инв. зајма à 100·— . . .		521.600·—	
1 " " 4% агр. за Б. и Х. à 1000·—		1.000·—	
4 " " 4% франц. ренте à 100 фр.		400·—	
36 " " 2% држ. лозова à 100·—		3.600·—	
105 " лозова Црв. Крста à 20·— . . .		2.100·—	
1 " акција Срп. Брод. Друштва . . .		100·—	
			6.785.800·—
3. Осџаве разне у благајни:			
2 ул. књижице Нашичке Творнице . . .		950.000·—	
1 " " Одбора за под. болн. Св.			
Саве		2.322·—	
2 акцепта Влад. Ђ. Славнића и Ко . . .		13.000·—	
тестамент Милије Ерића		3.436·—	
" Пере Јовановића.		171.988·10	
" Вељка Качаревића		200·—	
			1.140.946·10
4. Улози на шџедњу:			
код Врачарске Задруге		46.377·85	
" Учитељске Задруге А. Д.		505.091·35	
" Палилулске Штедионице		499.800·—	
" Извозне Банке		1.114.401·—	
" Београдске Заложне Банке		1.363.244·55	
" Хипотекарне Банке Трг. Фонда . . .		2.075.800·—	
" Државне Хипотекарне Банке		7.754.963·—	
" " " "		6.000.000·—	
" " " "		752.320·—	
" " " "		2.685·—	
			20.114.692·75
5. Дејо код Народне Банке:			
217 ком. обв. 4% златне ренте à 500·—			108.500·—
6. Осџаве код Управе Фондова:			
готовина Амортизационог фонда			202.471·—
7. Осџаве код Народне Банке:			
25.795 ком. обв. 4% зл. ренте à 500·— . .		12.897.500·—	
17.681 ком. обв. 7% инв. зајма à 100·— . .		1.768.100·—	
			14.665.600·—
8. Дошације код Народне Банке:			
за исплату извучених лозова		301.648·—	
" " " згодитака		213.550·—	
			515.198·—
9. Текући рачуни:			
код Народне Банке (Аморт. фода) . . .			454·10
	Пренос . . .		44.078.489·88

	Пренос	44,078.489.88
10. Дужници:		
Министарство Соц. Политике	217.490.—	
Обл. Одбор Црв. Крста Загреб	16.000.—	
Приватна лица	10.725.—	244.215.—
11. Непокретно имање:		
у Београду Карађорђева ул. бр. 19-23	800.000.—	
„ „ Симинова ул. бр. 21	4.363.932.73	
„ Нишу (магацини)	500.000.—	
„ Паланци (кисељак)	200.000.—	5.863.932.73
12. Намештај:		
по пипису и отпису		2.000.—
		<u>50.188.637.61</u>

II. Пасива:

1. Фондовима:

Неприкосновеном	3.628.047.97	
Амортизационом	11.759.000.—	
Гарантном	2.906.600.—	
За подизање дома	9.153.884.—	
За прву помоћ	116.854.95	
За поплављене	8.262.927.80	
За набавку санит. авијона	8.452.—	
За разлику на курсу в. п.	4.291.914.25	
Подмлатка Црв. Крста	1.000.—	
Женевским фондовима	8.482.95	40.137.163.92

2. Народној Банци:

за исплату извучених лозово	301.648.—	
„ „ згодитака	213.550.—	
по тек. рачуну Гарантног фонда	3.22	515.201.22

3. Осшивљачима осшава:

Нашичкој Творници	950.000.—	
Влад. Ђ. Славнићу и Ко	13.000.—	
Милији Ерићу	3.436.—	
Пери Јовановићу	171.988.10	
Вељку Качаревићу	200.—	
Одбору за под. болн. Св. Саве	2.322.—	1.140.946.10

4. Повероцима:

Пор Одељењу и Окр. Уреду за осигур. радника		8.869.12
--	--	----------

5. Главница:

за чисту имовину		8.386.457.25
		<u>50.188.637.61</u>

Шеф Књиговодства,
Душ. М. Недељковић.

П О З И В

НА 39. ГЛАВНУ СКУПШТИНУ ДРУШТВА

Проширени Извршни Одбор Друштва Црвеног Крста Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца на своме XII редовном састанку од 25. марта 1927. г. одлучио је да се **39. редовна Скупштина Друштва** одржи на дан 1. маја 1927. г., у недељу у 9 часова пре подне, у Друштвеном Дому (Симица 21).

Дневни ред.

1. — Избор три члана за преглед пуномоћија.
2. — Избор оверача записника.
3. — Извештај Главног Одбора о целокупном раду Друштва и његовом имовном стању у прошлој години.
4. — Извештај Надзорног Одбора.
5. — Давање разрешнице Главном и Надзорном Одбору.
6. — Одобравање годишњег буџета Главног Одбора.
7. — Избор Председника Друштва на 3 године.
8. — Избор чланова Главног Одбора по правилима.
9. — Избор Надзорног Одбора по правилима.
10. — Предмети и предлози које Главни Одбор износи на решавање.

Главну годишњу скупштину Друштва чине: (чл. 8. т. Б.) председник Друштва; чланови Главног и Надзорног Одбора (49 укупно); делегати обласних одбора (29 укупно); почасни и бивши председници Друштва (3); велики добротвори (2); добротвори (4) и утемељачи (166).

Према томе, сви чланови Скупштине сматраће овај дневни ред, који им је на адресу достављен лично, као позив на Скупштину.

Главни Секретар,
Др. Гаврило Ј. Којић, с. р.

Председник Друштва,
Др. Марко Т. Лено, с. р.

О Б Ј А В А

Крајем априла изићи ће из штампе 1.—4. свеска Гласника Црвеног Крста Срба, Хрвата и Словенаца с овом садржином:

- 1) Ново раздобље живота и рада нашег Црвеног Крста — Др. Г. К.
- 2) Освећење Дома Црвеног Крста у Београду — М. Т. Л. и В. М.
- 3) О специјалној међународној конференцији Друштва Црвеног Крста у Берну — М. Т. Л.
- 4) Београдска Општина и Црвени Крст — М. Т. Л.
- 5) Међународна помоћ у несрећним случајевима — Др. Г. К.
- 6) Опасност од хемиског рата од др. Ж. Топаловића.
- 7) Руски санаторијум у Вурбергу (Словенија) — 8) Рад Главног Одбора Црвеног Крста Срба, Хрвата и Словенаца — извештај 39. редовној скупштини 1.-V.-1927. у Београду — 9) Skrb za stradale poplavom u Baranji i Osjeckom srezu — gradnja kuća — od R. T. Magjera (Osijek) — 10) Некролози — 11) Од уредништва.

Уредништво
Гласника Црвеног Крста
Срба, Хрвата и Словенаца.